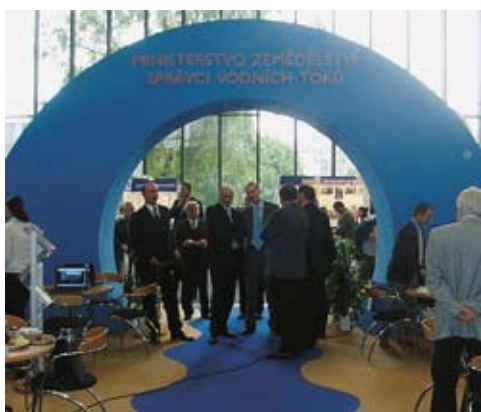

LESU ZDAR

6/08

Sto padesát let boubínského pralesa
Rozpad a odumírání smrkových porostů
Rezervace kamenných věží – Hruboskalsko
Netradiční putování po LS Jablunkov

- 3 úvodní slovo
- 4 sto padesát let boubínského pralesa
- 7 Pro Silva Bohemica – sborník referátů
- 8 rozpad a odumírání smrkových porostů
- 11 odborníci hledali řešení kalamitní situace
- 12 po roce opět úspěšně
- 13 správci vodních toků na ekologických veletrzích
- 14 rezervace kamenných věží – Hruboskalsko
- 19 každý vodní tok vyžaduje odlišné způsoby úprav
- 20 Hořice jsou známé nejen trubičkami
- 24 netradiční putování po LS Jablunkov
- 26 komunikace polských lesníků s veřejností
- 27 v „Posvátné dvoraně“ revíru Dolní Lomná
- 28 Boháč se stal místostarostou
- 29 být pozemkářem – to musí člověka bavit
- 30 volání divočiny
- 33 keltský horoskop a křížovka
- 34 les plný hub
- 40 Pohádkový les 2008
- 41 pojďte hádat a soutěžit s Lupínkem a Jehličkou
- 42 květen ve znamení akcí pro děti

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové,
tel.: + 420 495 860 217, + 420 724 524 064, fax: + 420 495 262 391, e-mail: lesuzdar@lesycr.cz

Vydává: Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8, IČ: 42196451,
Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416, ISSN 1214-4835

Redakční rada: Předseda: RNDr. Jiří Stonawski

Členové: Ing. Kamil Bjaček, Ing. Pavel Starý, Ing. Tomáš Sajdl, Ing. Petr Zvolánek,
čestný člen Ing. Jaromír Latner, CSc.

Redakce: Ladislava Řehounková

Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele.

Redakce si vyhrazuje právo krácení příspěvků.

Foto na obálce: Vladimír Lehký

Sazba: Studio Marvil

Tiskne: Casus Direct Mail, a. s. Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce.

(Uzávěrka prázdninového dvojčísla 1. 8. 2008)

úvodní slovo

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

v souvislosti s organizačními změnami na Ředitelství LČR došlo od 1. 5. 2008 ke vzniku nového odboru investic a majetku. Odbor vznikl sloučením dvou odborů investic a majetku s celkově nižším počtem pracovníků a s novou koncepcí nakládání s majetkem. Došlo ke zvýšení pravomocí delegovaných na ředitele krajských ředitelství a ředitele závodů a změně k aktivnímu řešení prodeje, nákupů, převodů a směn majetku.

— Nová koncepce tak stanovuje jasně definovaná pravidla pro nakládání s majetkem a jednoznačné vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých stupňů řízení. Změny zapracované do vnitropodnikových předpisů zajišťují systémové a přehledné řešení celé oblasti nakládání s majetkem u LČR. Součástí této koncepce je také aktivní přístup k dynamickému řešení „Programu scelování lesního majetku státu s právem hospodaření podniku LČR“, který je běžně znám pod názvem „Aron-dační program LČR“. Jde o to, aby aktualizací tohoto programu došlo k vymezení jasně definovaných prodejů, nákupů a směn lesního majetku tak, aby tento majetek mohl být postupně lépe a efektivněji obhospodařován.

— Za velmi významné považuji i to, že vedení podniku přijalo začátkem května 2008 odborem investic a majetku vypracovanou „Koncepci ekologických staveb s využitím dřeva a přírodních materiálů u LČR“. Podnik Lesy České republiky, s. p., obhospodařuje cca 1,3 mil. ha lesů, ve kterých je ročně těženo cca 7,5 mil. m³ dřeva. Je v zájmu celé společnosti, aby bylo dřevo, jako trvale obnovitelný zdroj suroviny, využíváno ve výrazně větší míře než doposud. Proto musí být i zájmem LČR, aby bylo dřevo v maximální možné míře využíváno při stavbách budov a dalších zařízení podniku.

— Vznik nových moderních technologií umožňuje nové způsoby využití dřeva ve stavbách. Zanedbatelná není ani skutečnost, že celá společnost začíná uvážlivě hospodařit s energiemi a pozornost je věnována i trvale obnovitelným zdrojům surovin, mezi které dřevo bezesporu patří. Dřevo je přírodní materiál, který lze kombinovat se všemi stavebními a především dalšími přírodními materiály a vytvářet tak vysoce estetické a plně funkční ekologické a nízkoeenergetické stavby. Využitím dřeva a ostatních přírodních materiálů při realizaci staveb administrativních budov či staveb pro veřejnost v rámci tzv. „Programu 2000“ podnik prezentuje kladný vztah k těmto materiálům. Klasické i moderní dřevostavby pak spoludotvářejí celkový obraz podniku a jsou velmi kladně vnímány návštěvníky lesů a celou naší veřejností. V dalších číslech našeho časopisu bych vás rád podrobněji seznámil s uvedenými záměry našeho podniku.

**Ing. Jaroslav Zezula,
vedoucí odboru investic a majetku**

sto padesát let boubínského pralesa

V roce 2008 je tomu již 150 let, kdy byla vyhlášena ochrana pralesních porostů v masivu hory Boubín.

- 1 Z výstavy starých map
 - 2 Venkovní ukázky ve Schlaglu
 - 3 Větrná kalamita
 - 4 Diskuze na jednotlivých zastaveních
- Tohoto výročí využila Pro Silva Bohemica, již jsou tyto způsoby hospodaření velmi blízké, a ve spolupráci s Lesy ČR, s. p., Lesním závodem Boubín a Správou NP a CHKO Šumava zorganizovala dne 27. května v hotelu Park v Prachaticích seminář „150 let Boubínského pralesa a jeho odkaz pro lesní hospodářství“.
- V dopoledních hodinách byly předneseny referáty, následně se uskutečnila exkurze k pralesu a do okolních hospodářských lesů.
- Po návratu z exkurze měli účastníci možnost zhlédnout v místním prachatickém muzeu výstavu starých map a zúčastnit se výroční členské schůze pobočky ČLS Pro Silva Bohemica.
- Po zahájení semináře a přednesení úvodního slova předsedou Pro Silva Bohemica Dr. Ing. Tomášem Vrškou byly předneseny následující referáty:

**PROF. JEAN-PHILIPPE SCHUTZ
(PREZIDENT PRO SILVA EUROPA, ŠVÝCARSKO):**

VÝZVY PRO OBHOSPODAŘOVÁNÍ LESŮ PODLE ZÁSAD PRO SILVA

Ve svém referátu se zabýval hlavními zásadami hospodaření Pro Silvy, jejíž prioritou je, mimo jiné, důraz na přirozenou obnovu se zaměřením na péči o kvalitu v porostním zástínu. Dále se zabýval hlavními zásadami výběrného lesa. K maloplošně skupinovité clonnému lesu podotkl, „že neexistuje rozpor mezi maloplošným hospodařením a ekonomickým výsledkem“.

— Rozvedl obnovu v pralesích, zaměřil se na probíhající klimatické změny s důrazem na požadovanou stabilitu a zdravotní stav porostů. Vhodnější jsou smíšené porosty pro rozložení rizik s uplatněním principu prevence a předvídání. Závěrem svého referátu konstatoval, že „rozumné lesní hospodářství podporuje druhovou diverzitu lépe než ponechání lesa samovolnému vývoji bez hospodaření“.

**PETER BRANG (LESNICKÝ VÝZKUMNÝ ÚSTAV
BIRMENS DORF, ŠVÝCARSKO):**

DALŠÍ VÝVOJ PŘÍRODĚ BLÍZKÉHO PĚSTOVÁNÍ LESA: MÉNĚ IDEOLOGIE, VÍCE FAKTŮ

Ve vystoupení přednesl několik námětů k diskuzi a přemýšlení např. o tom, jak je hospodaření přírodě blízké opravdu blízké přírodě blízkého pěstování lesa. Pohled na pěstování lesa je možný jako pohled na umění a vše je otázkou vkusu. Má obavu ze vzniku sektářství, vždy by měla platit zkušenost – volba dřeviny pro dané stanoviště, využívat přirozených procesů v přirozené obnově, vhodné řízení světla horní etáží. U změny klimatu zvažuje klesající referenční význam pralesů, nevidí ani řešení v přirozené obnově.

— Přes všechny tyto úvahy bychom na přírodě blízké hospodaření neměli zapomínat – měli bychom se snažit dávat více světla dřevinám, které chtějí světlo, přírodě blízké hospodaření brát flexibilněji a více investovat. Vždy se máme ptát, co chceme od lesa a jak má les vypadat.

- 1 PAVEL HUBENÝ
- 2 (SPRÁVA NP A CHKO ŠUMAVA):

1 Pohled do jádra
Boubínského pralesa

2 Údaje k Vidlicovému smrku

SOUČASNÝ MANAGEMENT NPR BOUBÍNSKÝ PRALES

NPR Boubínský prales je unikátním územím a je naší povinností ho zachovat pro další generace. Jeho celková výměra je 668 ha porostní půdy, pralesovité jádro má výměru pouze 47 ha a je oplocené proti zvěři a neřízené návštěvnosti. Lesy se dobře zmlazují všemi dřevinami.

— Seznámil se způsoby hospodaření a způsoby boje proti kůrovci. V porostech, kde docházelo k rozpadu kůrovcovou a větrnou kalamitou, se projevila selekce velkých stromů.

DANIEL ČERNÝ
(SPRÁVA NP A CHKO ŠUMAVA):

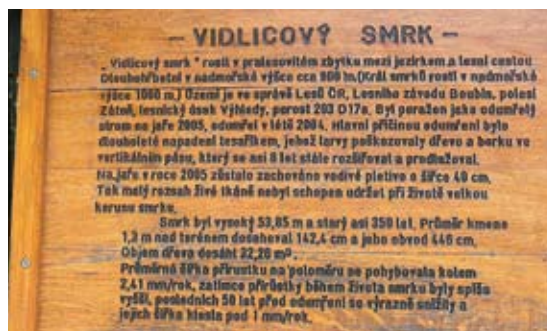
HISTORICKÉ ÚDAJE O STAVU LESŮ V REVÍRU ZÁTOŇ

Seznámil se základními informacemi k revíru Zátoň a porovnal současný stav lesů v okolí Boubína se starými lesnickými mapami z období 1869 až 1908.

VÁCLAV CHLANDA, JAROMÍR KRÍHA
(LČR, S. P., LZ BOUBÍN)

SOUČASNÉ LESNICKÉ HOSPODAŘENÍ V OBLASTI BOUBÍNA

Ve vystoupení byly podány základní informace k polesí Zátoň, které se nachází v nadmořské výšce od 760 do 1 295 m n. m. s rozlohou 4 114 ha lesních pozemků (120 ha lesy ochranné, 1 907 ha lesy zvláštního určení). Roční etát těžby je 30 550 m³ dříví. V ochraně lesa mají největší problém s kůrovcem, zejména na styčných plochách s NP Šumava. Škody zvěří jsou v současnosti již minimální.

Při následné exkurzi zhlédli její účastníci NPR Boubínský prales a současnou úroveň přírodně bližších způsobů obhospodařování lesů v okolních hospodářských lesích.

— Za vyhlášenou ochranu pralesních porostů v masivu hory Boubín před 150 lety vděčíme dlouhodobé snaze vimperského lesmistra Josefa Johna, kterou vyslyšel majitel panství Jan Schwarzenberg. Ryze pragmatické důvody, zajistit vyrovnanou produkci dřeva, vedly Josefa Johna k myšlence ponechat část původních šumavských pralesů nerušenému vývoji. Na dalších čtyřech zastávkách byla diskutována obnova porostů, dřevinná skladba, ekonomika, to vše se zaměřením na využívání zásad přírodně blízkého hospodaření.

— K úspěšnosti venkovní pochůzky přispěl odborně zdatný doprovod, přehledně zpracovaný průvodce exkurzí a zvláštní číslo časopisu Šumava, vydané k 150 letům Boubínského pralesa.

— Následující den, tj. 28. května, zorganizovala Pro Silva Bohemica pro zájemce z řad účastníků semináře exkurzi do klášterních lesů v rakouském Schlaglu. S doprovodem tamějšího lesního hospodáře Johannese Wohlmachera si všichni prohlédli porosty, v nichž jsou uplatňovány zásady hospodaření blízké výběrným lesům, případně způsobům převodu na výběrné lesy.

Příspěvek byl zpracován s použitím Průvodce k exkurzi a časopisu Šumava.

Text a foto: Ing. Jaromír Latner, CSc.

Pro Silva Bohemica – sborník referátů

Hnutí Pro Silva bylo založeno v roce 1989 ve Slovinsku na shromáždění 35 lesníků z deseti evropských zemí na základě potřeby existence nového společného myšlenkového proudu přihlašujícího se k obhajobě většího respektování přírodních procesů.

Tyto myšlenky našly své zastánce i v České republice. Po několikaleté přípravě byla 21. dubna 1995 v Auditoriu maximu MZLU v Brně ustavena česká pobočka evropského hnutí – PRO SILVA BOHEMICA s podporou univerzity a ředitelství Lesů České republiky. Následně se stala součástí České lesnické společnosti.

— Při bilancování činnosti po deseti letech od založení české pobočky PRO SILVA BOHEMICA byl dán podnět k vytvoření sborníku hlavních referátů z vybraných akcí. V následujících řádcích připomeneme názvy těchto referátů s uvedením autora a stručného obsahu.

JIŘÍ SOUČEK:

VÝVOJ KONCEPCÍ PŘÍRODĚ BLÍZKÝCH POSTUPŮ HOSPODAŘENÍ VE STŘEDNÍ EVROPĚ

V příspěvku je přehledně shrnuto hospodaření a názevový vývoj na hospodářské způsoby s využitím přírodě bližších postupů v období mezi světovými válkami a po druhé světové válce na vybraných lesních majetcích.

VLADIMÍR TESAŘ:

LESNICKÉ SDRUŽENÍ PRO SILVA V EVROPĚ A V ČECHÁCH

Autor velmi podrobně seznamuje se jmény iniciátorů ustavení evropského sdružení Pro Silva, informacemi o jednotlivých kongresech, zvolených prezidentech a programových prohlášeních. Po dobu deseti let byla pobočka řízena pětičlenným výkonným výborem. Velká účast na organizovaných exkurzích a seminářích do-
svědčovala správnost založení tohoto hnutí.

VLADIMÍR TESAŘ:

PROGRAMOVÉ OTÁZKY V DESETI LETECH PRO SILVA BOHEMICA

Princip trvalé udržitelnosti obhospodařování lesa je vyjádřen strategií Pro Silvy: „největší možné využití přírodních procesů v lese pro dosažení hospodářských cílů nebo užitků očekávaných vlastníkem a vyžadovaných společností“ (Tesař, citát z příspěvku).

— Příspěvek uvádí význam některých pojmů ve strategii jako například „Funkční potenciál lesa a polyfunkční les“, „Ekologická stabilita“ a „Biologická automatizace“. Dále jsou uvedena stanoviska k obhospodařování některých typů porostů – pěstování dubu – „dubové hospodářství“, pěstování buku – „bukové hospodářství“, pěstování borovice lesní – „borové hospodářství“, „kulturní smrkový les na stanovištích smíšených listnatých

porostů“, „hospodaření v horském lese“, a to vždy s pohledem na „péči o porostní zásobu“, „technickou podporu pěstebním a těžebním činnostem“, „posilování environmentálních funkcí lesa“, „ProSilva a management chráněných částí přírody“, „více přírody do lesa“ s nástinem zaměření PRO SILVA BOHEMICA v budoucnosti.

— Příspěvek je doplněn podrobným seznamem dokumentů vytvořených působností a z podnětu Pro Silva Bohemica.

MILOŠ KRAUS, LIBOR HORT:

PŘÍKLADOVÉ OBJEKTY PŘÍRODĚ BLÍZKÉHO OBHOSPODAŘOVÁNÍ LESA V ČESKU

Nezastupitelným prostředkem k dosažení cílů ve vzdělávání lesníků jsou lesní části (objekty), na nichž jsou principy přírodě blízkého obhospodařování lesa uplatňovány. Příspěvek popisuje metodiku výběru objektů s danými kritérii pro zařazení do inventarizačních seznamů včetně seznamu evidovaných objektů.

PAVEL MAUER, JIŘÍ TRUHLÁŘ:

HOSPODAŘENÍ V BIOLOGICKÉM POJETÍ NA ŠLP KŘTINY A USTAVENÍ PRO SILVA BOHEMICA

Příspěvek je věnován stručné charakteristice ŠLP Křtiny a přínosu ŠLP Křtiny hnutí Pro Silva. Úkolem a povinností zaměstnanců ŠLP je způsob hospodaření v zásadách Pro Silva uplatňovat a nadále ho rozvíjet.

JIŘÍ REMEŠ, VILÉM PODRÁZSKÝ:

PŘESTAVBA MONOKULTURNÍHO SMRKOVÉHO LESA NA PŘÍKLADU ŠLP KOSTELEČ NAD ČERNÝMI LESY

V příspěvku jsou podrobně popsány majetkové poměry ŠLP, přírodní podmínky a vývoj lesního hospodaření s uvedením současných způsobů hospodaření. Z aktivit hospodaření dle zásad Pro Silvy nelze opomenout uvedené „přeměny smrkových monokultur“.

— Útlá, ale odborně objemná publikace je v příloze doplněna o „Programové dokumenty PRO SILVA EUROPA“ a „Programová prohlášení PRO SILVA BOHEMICA“.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

rozpad a odumírání smrkových porostů

Rozpad smrkových porostů a kůrovcová kalamita v oblasti Moravskoslezského kraje naráží na rozporuplnou legislativu.

Diskuze, která probíhala v posledních letech k problematice chřadnutí, rozpadu a následného odumírání smrkových porostů v působnosti KŘ LČR Frýdek Místek, nevycházela vždy z reálného stavu příčin a mívala často nádechy viny směřované do řad místně příslušného lesnického personálu. Přes všechny dřívější snahy zdejších lesníků o pojmenování zásadních problémů ochrany a stavu lesa v regionu se teprve až v posledních dvou letech daří skutečný stav věci vnímat v celém rozsahu a souvislostech, a to hlavně díky součinnosti vedení podniku Lesy ČR, jeho zakladatele MZe, kolegů lesníků z úrovně státní správy a rovněž politiků v čele s nejvyššími představiteli Moravskoslezského kraje.

JAKÝ JE VLASTNĚ SKUTEČNÝ STAV VĚCI?

Připomínám několik nezbytných údajů.

— V Moravskoslezském kraji je celková výměra lesů 196 894 ha, z toho 152 521 ha je v majetku státu a hospodaří na nich s. p. LČR, KŘ Frýdek-Místek prostřednictvím jedenácti lesních správ. Zbývající plochy lesů vlastní města, obce a ostatní subjekty. Jehličnatých dřevin je v celé oblasti 76 %, listnatých dřevin 24 % z celkové výměry lesů.

— Současné plošné zastoupení chřadnoucích, rozpadajících se a hynoucích smrkových porostů uvádí následující přehled, k němuž však je nutné dodat, že se jedná podle vývoje minulých let o dynamický a navíc stále se zhoršující proces s trvale narůstajícím příbytkem ploch takto postižených porostů.

celkem lesní půda obhospodařovaná LČR, KŘ FM	152 521 ha
rozpadající se a odumírající smrkové porosty	19 020 ha
chřadnoucí smrkové porosty	12 649 ha

Z uvedených a v praxi ověřených čísel plyne, že v současné době podíl takto postižených porostů dosahuje

přibližně 20 % z celkové plošné výměry lesů obhospodařovaných LČR. Stejnými problémy jsou postiženy i ostatní lesní majetky.

— Chřadnutí a následné hynutí smrkových porostů probíhá masivně v oblastech třetího a čtvrtého lesního vegetačního stupně, kde je smrk dřevinou nepůvodní. Plošné poškození zaznamenaly Lesní správy Opava, Vítkov, Ostrava, Jablunkov, z části pak i Lesní správy Město Albrechtice, Frenštát pod Radhoštěm a v současné době i Lesní správa Bruntál. Průvodními znaky postižených smrkových porostů jsou výrazné barevné změny, žloutnutí až hnědnutí jehličí a jeho předčasný opad. Místo čtyř až pěti ročníků jehlic zůstávají jehlice maximálně dvouleté. Stromy postupně chřadnou a následně usychají, přičemž prvotní příznaky chřadnutí smrkových porostů postupují v současné době lokálně již do nadmořských výšek 600–800 m n. m.

— Rozpad smrkových porostů, jak dokládají poznatky lesnického výzkumu, je způsoben kombinací dvou hlavních vlivů – postupnou změnou klimatických podmínek a plošným masivním výskytem václavky smrkové. Průběh změn klimatických podmínek je zpracován ve studii Doc. Bagara (2007). Tato práce jednoznačně dokládá, že klimatické hodnoty, především srážkové úhrny, charakter srážek, teploty a sluneční svit, se z pohledu stavu lesa negativně projevují na celém území výše charakterizované oblasti. Prvotní měřené a odvozené klimatické hodnoty za období 1961–2006 v porovnání s hodnotami dlouhodobého průměru let 1901–1950, případně vypočteným normálem let 1961–1990, jednoznačně ukazují na negativní posun klimatických hodnot za posledních patnáct let na podrobně sledovaném LHC Opava. Analyzovaný stav je navíc v trendech jednotlivých hodnot shodný na všech výše jmenovaných lesních správách.

ZÁVĚRY TÉTO STUDIE KONSTATUJÍ:

- Nárůst průměrných ročních teplot a také teplot v období IV.–IX. a zvláště V. až VIII.
- Pokles ročních srážkových úhrnů i srážkových úhrnů v období IV.–IX.
- Změna struktury srážek, nárůst přívalových dešťů – malý vliv na celkovou vodní bilanci.
- Pokles hodnot ročního Langova koeficientu a Langova koeficientu pro období IV.–IX.
- Nárůst roční délky slunečního svitu a významný nárůst délky slunečního svitu v období IV.–IX., zvláště v měsících V. a VIII.
- Nárůst (významný) absolutních ročních četností dnů s průměrnou denní teplotou 0 °C, +5 °C, +8 °C, +10 °C.

- Nárůst (významný) ročních sum průměrných denních teplot vzduchu 0 °C, +5 °C, +8 °C, +10 °C.
- Pokles ročních četností srážkových dnů s denními srážkovými úhrny +5 mm, +8 mm, +10 mm.
- Pokles srážkových úhrnů větších než +5 mm, +8 mm, +10 mm.
- Pokles vydatnosti srážek, výše průměrných denních srážek vypočtených z ročního srážkového úhrnu a četnosti srážek na ČHMÚ Opava.
- Nárůst (významný) výše potenciální evapotranspirace ročních hodnot i v období IV.–IX. a v jednotlivých měsících.
- Výskyt vláhového deficitu ve všech sledovaných obdobích.
- Snížování hodnot vláhové bilance (sestupný trend) v letech 1984–2006.

Z uvedeného je zřejmé, že vodní režim v těchto oblastech postupně přechází v posledních patnácti letech do režimu výparného, což znamená, že atmosférické srážky jsou nižší než výpar.

— Abiotickými vlivy dochází tedy k výraznému snížení vitality smrkových porostů a razantnímu rozšíření biotických škůdců s dominantním uplatněním václavky smrkové (*Armillaria ostoyae*) jako primárního prvku masivního oslabování a poškozování smrčin všech věkových stupňů, jakož i čerstvých smrkových výsadeb a přirozeného zmlazení smrku. Ano, také u těch smrkových přirozeně vzniklých mlazin nejmladších kategorií, o nichž dosud panoval názor, že jsou vůči napadení václavkou odolné.

— Soukup, Pešková (VÚLHM 2007) uvádí, že hostitelská dřevina může být po napadení parazitována i několik desítek let, přičemž dochází k postupnému vyhnívání kořenového systému a bazální části kmene. Tím je

pak narušena statická stabilita stromu, který bývá náchylnější k vyvrácení či vylomení větrem, ale jeho život však obvykle přímo ohrožen nebývá. Při akutním průběhu onemocnění, ke kterému dochází obvykle po fyziologickém oslabení dřeviny, nejčastěji výrazným přísuškem, houba své rozkladné procesy aktivizuje, napadá kambiální pletiva, a dřevina tak v krátké době usychá. Ohrožovány jsou především smrkové porosty na nevhodných (nepůvodních), zejména na živných stanovištích středních poloh.

— Výše popsané vlivy zároveň nepochybně u smrčin negativně ovlivňují vláhovou dostupnost mělkým kořenovým systémům a tím přirozený transport živin. Důsledkem těchto vlivů je výrazné snížení odolnostního potenciálu vůči dalším biotickým činitelům, především kůrovcům. Otázka atraktivity smrků napadených václavkou pro kůrovce byla dlouho předmětem diskuzí, avšak šetření vlastní i LOS potvrzují, že u stromů oslabených václavkou úspěšně probíhá následná kolonizace kůrovci, jako *druhotnými škůdci*. Jejich gradace, především v teplých a suchých letních měsících, pak snadno přechází nad kritickou mez, s dalším masivním nekontrolovatelným šířením na stojících stromech.

— V takové situaci následná obranná opatření, především lapáky II., III., případně IV. série přestávají být účinné a dochází k masivnímu plošnému šíření kůrovce na stojících stromech. Postup je tak rychlý, že běžně dochází k situaci, kdy strom s čerstvě opadanou kůrou po žiru kůrovců mívá stále zelené jehličí. Nízká účinnost především následných sérií lapáků, které se navíc týkají lýkožrouta smrkového, ale i lapačů v letním období, bývá způsobena výrazně větší atraktivitou stojících oslabených stromů.

— Agresivitu působení kůrovců coby druhotných škůdců na chřadnoucích smrkových porostech umocňuje výskyt

Václavkou napadené mladé smrkové porosty

Václavkou napadené
mladé smrkové porosty

lýkožrouta severského, který je v těchto oblastech zastoupen až z 50 %. U lýkožrouta severského je situace o to horší, že v okamžiku příznaku napadení stromů zpravidla končí vývoj. Běžně se vyskytuje souběžně s ostatními kůrovci na jednom stromě, pozerky se často prolínají s lýkožroutem smrkovým.

Ochrana proti tomuto kůrovci je složitá, protože:

- nenapadá ležící dřevo, šíří se v korunách stojících stromů;
- má rychlejší vývoj;
- napadá stromy i uvnitř plně zapojeného porostu.

Možnosti ochrany proti lýkožroutu severskému jsou značně omezené a spočívají:

- v přímé obraně spočívající v důsledném vyhledávání, zpracování a asanaci stojícího napadeného dříví;
- v menší míře pak ve využití feromonových lapáčů a stojících lapáků.

Chřadnutí a postupné odumírání smrčín způsobuje trvalé zvýšení a šíření populace kůrovců, kteří ústup smrku urychlují a v tuto chvíli není možné tomu jakkoliv zabránit.

— Popsaný stav **nepochybně nabývá rozměru vážného ekologického ohrožení s následnou kůrovcovou kalamitou**. Zákon ukládá vlastníkově povinnost účinně postupovat proti šíření kůrovců. Vyhláška č. 101/96 Sb. pracuje s pojmem kalamitní stav škůdců, ale v podmínkách zdravého lesa, tedy v podmínkách normálních. Jak ale postupovat při kalamitním stavu kůrovců v oblastech chřadnoucích a rozpadajících se smrčín? Tam se klasická obranná opatření, jejich kontrola a následná asanace dostávají do nezvládnutelné pozice. A to jak z pohledu využitelnosti vlastních lidských zdrojů na úrovni revírníků a jejich pomocníků potřebných pro kontrolu, vyhledávání a vyznačování stojících napadených stromů, tak z pohledu úrovně technologických kapacit potřebných na zpracování, asanaci a odvoz v přímé závislosti na jejich časovosti a rychlosti realizace.

— Praktické zkušenosti ukazují, že při omezené účinnosti následných sérií obranných opatření je neúčinnější neustálé vyhledávání a zpracování stojících, kůrovci napadených stromů, což klade mimořádné nároky na operativní skokové nasazení vlastních i zpracovatelských kapacit.

— Problémy se skokovými nárůsty objemů kůrovcových těžeb, které se v letních měsících pravidelně opakují, jsou obtížně řešitelné, protože zákon č. 137/2006 Sb. ve svém rámci nedává žádný nutný prostor k rychlému a operativnímu zpracování takto specifikovaných těžeb.

— V roce 2007 bylo v působnosti KŘ Frýdek Místek zpracováno 500 225 m³ kůrovcové hmoty bez lapáků. Po pracovních kapacitních a odbytových problémech kůrovcem napadeného dřeva, které nás loňské léto provázely, není pochyb, že v letošním roce můžeme čekat za příznivých klimatických podmínek podobný, ne-li horší průběh gradace kůrovců. Klesající cena dřeva, včetně její nepříznivé prognózy, vede dodavatelské firmy, jež dřevo nakupují, k využívání všech možností vedoucích k omezení těžeb. Nepředvídatelný vývoj nahodilých těžeb při kalamitním stavu kůrovců nás staví do neřešitelné situace, jak současně dodržet zákon 289/1995 Sb. o lesích, který ukládá přijetí okamžitých opatření k řešení kalamitního stavu, a zákon 137/2006 Sb. o zadávání veřejných zakázek, kde stanovené lhůty potřebné k jeho naplnění vedou ke tvorbě prodlev, což opět zásadně ohrožuje stav lesa.

— Problém vyřešení efektivní ochrany a následné obnovy lesa je tedy viditelným problémem rozporu potřeb praxe se zákonnými normami. Nabízí se otázka s nelehkou odpovědí: jak v tomto konfliktu dvou zákonů beztestně postupovat, aniž by nápor na psychiku dočteného personálu nepřekročil kritickou mez a dožil se normální služby, která zřejmě nastane, až dřevina smrk bude v takto postižených oblastech v odpovídajícím rozsahu nahrazena.

Ing. Labaj Lubomír, IGPOL, KŘ Frýdek-Místek

odborníci hledali řešení kalamitní situace

Imisní kalamita, která postihla Krušné hory ve druhé polovině dvacátého století, nemá v Evropě obdoby. Konference „Lesnické hospodaření v Krušných horách“, která proběhla v Mostě začátkem června, si kladla za cíl seznámit se s nejnovějšími výsledky výzkumu a přenést je do praxe.

Kalamitní poškození lesů v Krušných horách bylo způsobeno extrémními imisemi zejména koncem 70. let minulého století. Oblast byla poškozena především imisemi síry, vodíkových iontů a fluoru, což způsobilo extrémní kyselost půdy a prakticky zničení lesního porostu nad 700 metrů nadmořské výšky. Les v pásmu od 500 m n. m. do 700 m n. m. byl silně poškozen.

— Svou účast na konferenci původně přislíbil i pan ministr zemědělství Petr Gandalovič. Nakonec mu pracovní povinnosti nedovolily přijet, průběh a výsledky konference však okomentoval. „Konference na takto závažné téma je podle mne nejlepší cestou k nalezení řešení, které vrátí lesy v Krušných horách do původního stavu. Je to běh na dlouhou trať, ale děláme všechno pro to, abychom situaci v Krušných horách napravili,“ řekl ministr Gandalovič.

— Problematika lesních porostů v Krušných horách je dennodenním chlebem krajského ředitele Jana Ferkl. Jeho pohled na věc je dostatečně znám: „Naší společnou snahou je, aby Krušné hory byly opět zelené. V současné době porosty náhradních dřevin pomalu přestávají plnit svou funkci a je třeba je postupně přeměnit na porosty cílových dřevin,“ shrnul pan ředitel Ferkl. Probíhá řada

činností, které mají za úkol napomoci situaci zlepšit.

Jednou z nich je vápnění a hnojení lesů. Za posledních 5 let bylo celkem povápněno 40 000 hektarů a pohnojeno 3 800 hektarů s celkovými náklady zhruba 330 milionů korun ze zdrojů MZe.

— V průběhu konference byla probírána témata, která zásadním způsobem ovlivňují zdravotní stav lesních porostů v Krušných horách: klima, imise, půda, porosty náhradních dřevin, myslivecké hospodaření či pěstební postupy.

— „Předpokládáme, že závěrem konference budou stanoveny postupy při obnově porostů náhradních dřevin v Krušných horách,“ dodal Jan Ferkl. Konference si nekladla za cíl být pouze teoretickým zamyšlením nad problémem, a proto se účastníci druhý den konference mohli vydat přímo do postižených oblastí, kde měli možnost posoudit důsledky imisní kalamity přímo na místě.

— Výsledky konference, zhodnocení a návrhy na řešení celé situace, včetně rozboru faktorů, které mají v současnosti vliv na lesy v Krušných horách, budou shrnuty ve sborníku z konference.

Z materiálů MZe zpracoval Radek Drahný

Ing. Vladimír Tlustý, zástupce LS Litvínov, ukazuje na porostní mapě, jak by v lokalitě Dlouhé Louky měly vypadat PND a jaká je realita. Foto: Radek Drahný

po roce opět úspěšně

Již tradičně na konci měsíce května (21. 5.–26. 5. 2008) proběhl v Lysé nad Labem veletrh myslivosti, rybářství, včelařství a zahrádkářství NATURA VIVA.

Veletrhu se, jako každý rok, zúčastnily i Lesy České republiky, s. p., se svou novou expozicí. Její základ tvořil model, který měl premiéru v Brně na Silva Regina 2008. Pro Naturu Vivu ale Lesy ČR přizpůsobily design a prezentační plochu dle ducha a zaměření veletrhu, tedy myslivosti, ochrany a péči o les a zvěř a oborním chovům.

— Veřejnost měla možnost seznámit se s obecnými informacemi o LČR a aktivitách podniku v oblasti jak produkčních funkcí lesa, tedy čistého lesnictví, tak v oblasti mimoprodukčních funkcí. Zde se jednalo o prezentaci podpory mimoprodukčních funkcí lesa, jako je například funkce rekreační. Základ a nosnou část však tvořila propagace oborních chovů u LČR a výsledky tohoto hospodaření.

— Jednoznačně největší úspěch zaznamenaly Lesy České republiky vystavením rekordních trofejí jelenů

lesních z chovu v Poněšické oboře (oborník František Řehoř, cena Edmonda Blanca za chov jelenů), zejména pak jednodenní vystavení národního rekordu jelena lesního (262,46 CIC). Zde je potřeba poděkovat za mimořádnou obětavost Františku Řehořovi: díky jemu se podařilo tuto trofej veřejnosti patřičně představit. K vidění byl i druhý nejsilnější jelen z téže obory (250,89 CIC). Rovněž kapitální dančí a mufloní trofeje ze Staré obory (oborník Petr Novosad) budily zasloužený obdiv návštěvníků výstavy.

— Celkově lze tedy shrnout, že expozice LČR měla opět velký úspěch a velký dík za to, že tomu tak bylo, patří všem, kteří se na její realizaci podíleli. Zvláštní poděkování si pak zaslouží ti, jejichž poctivá práce a profesionální přístup stojí za tím, že se mají Lesy České republiky čím pochlubit.

správcí vodních toků na ekologických veletrzích

Již potřetí se ve dnech 20. 5.–22. 5. 2008 uskutečnily na brněnském výstavišti pospolu mezinárodní veletrh techniky pro tvorbu životního prostředí ENVI a mezinárodní vodohospodářská výstava Vodovody-kanalizace VOD-KA. Mezi vystavovateli se i letos prezentovalo se svojí oficiální expozicí Ministerstvo zemědělství ČR.

Důležitost veletrhu byla zvýrazněna účastí významných hostů, zejména ministra životního prostředí RNDr. Martina Bursíka a ministra zemědělství Mgr. Petra Gandaloviče, kteří jej svými projevy zahájili.

— Ministerstvo zemědělství ČR představilo ucelenou přehlídku a činnost všech významných správců toků. Vedle jednotlivých správců státních podniků Povodí se zde prezentovaly také Lesy České republiky, s. p., a Zemědělská vodohospodářská správa.

— Mimo samotné expozice zaměřené na činnost správců toků, zejména pak na jejich úlohu při protipovodňové ochraně, probíhal pod záštitou MZe v kongresovém centru i seminář k „velké“ novele vodního zákona (Ing. Král, CSc., JUDr. Ing. Strnad a další).

— Expozice se těšila hojně účasti nejen odborné, ale i laické veřejnosti. LČR, s. p., měly pro návštěvníky připraveny propagační materiály týkající se problematiky vod, pracovníci správy toků často odpovídali na dotazy hlavně z oboru protipovodňové ochrany, zániku povolení k nakládání s vodou a územní působnosti jednotlivých správ toků.

— Mezi významné návštěvy patřil i letos RNDr. Pavel Punčochář, CSc., vrchní ředitel úseku vodního hospodářství Ministerstva zemědělství ČR. Dalšími odbornými hosty byli pracovníci správ toků LČR, s. p., Ministerstva zemědělství ČR a zástupci dalších podniků.

— Celý veletrh znamenal velký přínos v získávání informací v oblasti životního prostředí, zejména pak vodního hospodářství.

Ing. Aleš Reitoral

rezervace kamenných věží – Hruboskalsko

Více než čtyřicet procent lesů, které obhospodařuje státní podnik Lesy České republiky, leží v územích, jež jsou nějakým způsobem chráněna, ať už v rámci evropské soustavy Natura 2000, nebo podle zákona o ochraně přírody. Lesníci, vedeni tradiční stavovskou ctí a snahou o zachování přírodního bohatství pro příští generace, věnují péči o tato území mimořádnou pozornost. Pojďme se do jedné takové přírodní rezervace společně podívat...

Chráněná krajinná oblast Český ráj byla vyhlášena v roce 1954 a stala se první CHKO v tehdejší Československu. Její součástí je Hruboskalsko, přírodní rezervace s rozsáhlým skalním městem, které bohatstvím skalních útvarů patří k nejcennějším v celé České republice. Proto je Hruboskalsko jednou z nejatraktivnějších přírodních rezervací pro veřejnost.

— Návštěvník prochází pod mohutnými skalními věžemi a připadá si jako v Jurském parku plném zkažených dinosaurů, nebo jako v pohádkové říši mezi postavami obrů, které zlý čaroděj obrátil v kámen. A ty čarokrásné vyhlídky...!

Romantický Valdštejn

PŘÍRODNÍ REZERVACE HRUBOSKALSKO

Místo: Skalní město nedaleko Turnova

Katastrální území: Karlovice, Hrubá Skála, Kacanovy, Mašov (okres Semily)

Výměra: 219,2 ha

Nadmořská výška: 265–420 m nad mořem

Datum vyhlášení: 22. duben 1998

Předmět ochrany: Skalní město se zbytky reliktních borů. Součástí přírodní rezervace je i arboretum na Bukovině založené v roce 1860.

Správce rezervace: Chráněná krajinná oblast Český ráj

Organizační jednotka LČR: Lesní správa Hořice, Krajské ředitelství Hradec Králové

Hruboskalské skalní město je tvořeno přibližně čtyřmi stovkami pískovcových věží seskupených do tří hlavních oblastí: Dračí skály a Zámecká rokle, Kapelník a Maják.

— Věže se již asi 18 až 20 milionů let vyvíjejí v druhohorních pískovcích usazených na dně křídového moře a jsou až 60 metrů vysoké. Jejich maximální výška je dána hloubkou propadu třetihorního tektonického zlomu, který je označován jako libušský a na jehož SV hraně skalní město vzniklo.

— „Skalní věže představují stabilnější relikty skalního masivu,“ popisuje vznik věží plán péče vyhotovený pracovníky CHKO Český ráj. „Byly obnaženy erozí a rozčleněny následkem vyprázdnění rozsedin, původně vyplněných pískem, ztekucujícím při styku s vodou. Tak vzniklo i hruboskalské skalní město s věžemi v čele tektonické kry. Ve skupinách Majáku a Kapelníka se zachovaly zbytky nejvyšší strukturní terasy. Nejrozsáhlejší z nich, Čertova ruka, byla již v neolitu užívána jako sídlo člověka.“

JESKYNĚ, OKNA, MYŠÍ DÍRY

Skalní město je turisticky atraktivní také díky tomu, že zvětráváním nerovnoměrně tvrdého pískovce vznikají různé útvary a tvary, jeskyně, brány, okna, výklenky, převisy, dutiny, voštiny a jak se všem těm bizarnostem říká...

— Největší puklinová jeskyně je ve věži Julie. Je 23 metrů dlouhá, široká od 60 cm do 5 metrů a 3,5 až 8 metrů vysoká. „Možná atraktivnější jsou jeskyně u zámku Hrubá Skála,“ tvrdí se v plánu péče. „Ať už je to Zámecká, nebo v 18. století Adamem z Valdštejna upravená Jeskyně milenců s Adamovým ložem. Pod zámek jsou i průchozí jeskyně charakteru tunelů či skalních bran, ať už v Obří věži, nebo ve věži Peklo.“

— Z výklenků, převisů a dutin je nejvýznamnější 17 metrů dlouhý a 4 až 5 metrů hluboký výklenek Amfiteátr na Čertově ruce. V pradávných dobách, už někdy před 7 000 roky, sloužil lidem za úkryt či přibýtek, o čemž svědčí proslulé nálezy neolitické keramiky. Dnes už ho nikdo neobývá, ovšem jeho věhlas to nikterak neuměňuje. Věhlasná je i samotná Čertova ruka, na níž byly nalezeny i památky z doby římské a zbytky středověkého hradu.

— Na Hruboskalsku je rovněž kolem třicetky skalních bran, z nichž nejkrásnější je údajně ta ve věži List. V ní je i největší skalní tunel. Za jmenovitou připomínku stojí proslulá Myší díra, zhruba sto metrů dlouhá a 1 až 2 metry široká skalní průrva, již stoupají schody z Dračích skal na zámek Hrubá Skála.

GEOPARK ČESKÝ RÁJ

Celá širší oblast Českého ráje je natolik geologicky významná, že byla v říjnu 2005 zařazena do prestižního seznamu evropských geoparků. Geopark Český ráj má rozlohu téměř 700 km² a leží na území okresů Jablonec nad Nisou, Jičín, Liberec, Mladá Boleslav a Semily. CHKO Český ráj o rozloze 181,5 km² je jeho součástí.

— Veřejně dostupné materiály o geoparku uvádějí, že jeho cílem je „vzdělávání široké veřejnosti vedoucí k pochopení přírodního prostředí a k podpoře trvale udržitelného regionálního rozvoje. K tomu evropský geopark vyvíjí, zkouší a zdokonaluje metody pro ochranu geologického dědictví. Smyslem je umožnit obyvatelům, aby se aktivně zapojili do kulturní revitalizace území jako celku, a tím lépe využívali hodnoty přírodního a kulturního dědictví na svém území. Nezbytným prvkem činnosti je spolupráce na místní a mezinárodní úrovni.“

NEJSOU TU JENOM SKÁLY

Ale přírodní rezervaci Hruboskalsko netvoří jenom skály, ačkoliv jsou v ní zjevně tím nejcenějším. Rezervace nabízí také výrazně profilovaná lesní společenstva, z nichž plných 90 procent tvoří reliktní bory, zakrslé skeletové dubové bučiny a bučiny na souborech lesních typů 0Z, 0Y, 3Z, 0N, 0K, 3K a 3S. Z lesnického hlediska jde o ta nejchudší stanoviště na píscích a mělkých podzolech zařazená do kategorie lesů ochranných a lesů zvláštního určení, na nichž dnes roste převážně borovice, buk a dub, tedy dřeviny, které jsou cílovými dřevinami

1 2

1 Sv. Prokop

2 V Myší díře

Kapelník se svou kapelou i do budoucna. Přírozený charakter porostů je ohrožen výskytem nepůvodních dřevin, které sem byly zavlečeny uměle jako hospodářské dřeviny. Zejména jde o borovici vejmutovku, dub červený a douglasku tisolistou. Tyto dřeviny se tady dnes již nevysazují, nicméně jejich nebezpečí spočívá v tom, že se zmlazují. Pro úplnost je ještě nutné dodat, že na některých borových či bukových stanovištích nevhodně dominuje smrk.

— Pokud jde o květenu, tak největší zastoupení mají druhy typické pro ta nejchudší stanoviště – borůvka, vřes, hasivka orličí, metlička křivolaká. Kolem pramenů vývěřů na dně údolí je hojná přeslička největší (*Equisetum telmateia*), která má v Českém ráji nejbohatší lokality v rámci celých Čech.

— Na Hruboskalsku bylo nalezeno 91 druhů obratlovců, z toho 73 druhů ptáků. Dvašedesát ptačích druhů se zde také rozmnožuje – z těch vzácnějších například výr velký (*Bubo bubo*) a od 90. let 20. století krkavec velký (*Corvus corax*). V jeskyních i umělých podzemních prostorách často přebývají netopýři, nepočetnější kolonie vytváří vrápenec malý (*Rhinolophus hipposideros*).

NEGATIVNÍ VLIVY

Dá se říci, že prakticky veškeré negativní vlivy, které v rezervaci působí, jsou spojeny s turistikou a horolezectvím. Plán péče říká: „Neomezeným a neukázněným pohybem návštěvníků mimo turistické stezky dochází k stále většímu narušování vegetačního krytu, ke strhávání svahů na erozních kuželích na úpatí skal, k odplavování humusu a obnažování holé půdy. Následkem je degradace lesních společenstev, úbytek náročnějších druhů a zvyšování uniformity.“ Pěší turisté i cyklisti na horských kolech rovněž obnažují a poškozují kořeny stromů, čímž otvírají bránu houbové infekci. Zejména v době sucha pak enormně zvyšují riziko lesního požáru.

— Na druhou stranu lze konstatovat, že silný turistický ruch vytlačuje z rezervace srnčí a mufloní zvěř, čímž na únosnou míru omezuje okus a ohryz. Přesto plán

péče jako jedno z opatření uvádí redukci muflonů na minimum. Podle slov zástupce lesního správce LS Hořice Ing. Libora Hejduka se jich v rezervaci a jejím okolí pohybuje asi 20 až 30.

LESNICKÁ OPATŘENÍ

Redukce mufloní zvěře je jen jedním z lesnických opatření, která předepisuje plán péče. Tím asi nejdůležitějším je postupná redukce nepůvodních dřevin, zejména borovice vejmutovky a dubu červeného. Snahou ochrany přírody je také prodloužení obmýtlí, zjemnění hospodářských zásahů a přiblížení zastoupení dřevin přírozené druhové skladbě lesů. Plán péče lesníkům dále ukládá upřednostňovat přírozenou obnovu, na vhodných místech doporučuje přiblížování koňmi a považuje za vhodné oplocování výsadeb i přírozené obnovy. Z důvodu zamezení vjezdu automobilů do lesa pak považuje za nezbytné na přístupových cestách instalovat uzamykatelné závory.

— Ing. Libor Hejduk říká, že většinu navrhovaných opatření se lesníkům daří plnit. Veškeré netypické zásahy konzultují s ochránáři a nechávají si je schvalovat. Týká se to zejména pálení klestu, které je v borových lesích vždycky rizikovou záležitostí. Spolupráci s ochránáři z Chráněné krajinné oblasti Český ráj zástupce lesního správce považuje za bezproblémovou.

ARBORETUM

Součástí Přírodní rezervace Hruboskalsko je i arboretum Bukovina, jedna z nejstarších pokusných ploch zaměřených na introdukci, zavádění cizích dřevin na naše území. Arboretum bylo založeno majitelem hruboskalského panství Janem Křtitelem, svobodným pánem z Aehrenthalu, v letech 1860 až 1862. Po odborné stránce práce řídil lesník Leopold Anger. Dnes má arboretum výměru 2,73 ha a jeho základ tvoří 35 druhů dřevin převážně severoamerického původu. Celkem zde roste více než 400 stromů, nejvíce douglasek tisolistých (*Pseudotsuga*

Emma si zařadila i v arboretu

MLADÝ HOROLEZEC PŘECENIL SVÉ SÍLY

V úterý 17. července 2007 ve 13:40 dostalo operační středisko HZS LK žádost o záchranu horolezce uvízlého na skále v lokalitě Hrubá Skála. Operační důstojník na místo vyslal jednotku profesionálních hasičů z Turnova a lezeckou skupinu s instruktorem z požární stanice Semily. Po příjezdu do hruboskalských skal k věži Kapelník, hasiči zjistili, že mladý lezec nezvládl techniku lezení a v rámci své vlastní bezpečnosti

přeskočil ze skalní stěny do koruny přilehlého smrku, na kterém se zachytil a nemohl sám slézt. Členové lezeckého družstva společně s hasiči z Turnova provedli postavení nastavovacích žebříků na strom a instruktor lezecké skupiny vylezl za pomoci lezeckého materiálu k postižené osobě. Muže zajistil proti pádu a muž byl ve 14:39 hod. na laně spuštěn dolů na zem. Zachráněný horolezec neutrpěl žádné zranění.

Autor: por. Mgr. Iva Michalčíková

menziesii) (110 ks). Najdeme tady ale i tři jedlovce kanadské (*Tsuga canadensis*), dva sekvojovce obrovské (*Sequoiadendron giganteum*), jeden zeravinec japonský (*Thuja plicata*), jeden liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*), katalpu trubačovitou (*Catalpa bignonioides*) a mnoho dalších stromů včetně více než desítky druhů jedlí. V roce 1976 zde zaměstnanci Správy CHKO Český ráj vysadili další jedle a podle některých plánů by jejich specializovaná sbírka měla do budoucna tvořit základ arboreta...

— V době naší návštěvy bylo arboretum ještě poznamenáno vichřicí jménem Emma. Všude popadané větve, na samém vršku vévodil arboretu mohutný vývrát jedle kavkazské (*Abies nordmanniana*). Emminu řádění nedokázal zabránit ani Duch arboreta, asi tři metry vysoká socha, kterou tady v roce 2005 z pahýlu odumřelé douglasky vyřezal Ivan „Dědek“ Šmíd, sochař a řezbář z Mladějova v Čechách.

SKALÁK A HOROLEZCI

O negativním vlivu turistiky na přírodní prostředí rezervace již byla řeč. Speciální sortou turistů, kteří navštěvují Hruboskalsko opakovaně, jsou horolezci. Skalní město neboli Skalák je právem považováno za Mekku českého horolezectví. Skalní věže lákaly horolezce od počátku vzniku tohoto sportu a většina z nich byla zdolána ještě před koncem první republiky. Dnes je ovšem lezení přísně regulováno, od samotných přístupových cest k věžím až po způsob a techniku lezení. Ve Skaláku dnes mohou lézt pouze registrovaní horolezci, a to jen v termínu od 1. dubna do 31. října. Protože hruboskalský pískovec je příliš měkký, nesmí se do stěn nastupovat, pokud jsou mokré. Zakázáno je natloukání skob a jisticích kruhů kromě těch, které jsou již ve skále natrvalo připevněny. Omezení je celá řada a všechna jsou vedena snahou zachovat i do budoucna přírodní bohatství Hruboskalska pokud možno co nejméně narušené.

— Skalák však není jenom horolezeckou kolébkou, ale

také hrobem. Symbolický hřbitov českých horolezců leží pod Mariánskou skálou, místem s jednou z nejkrásnějších hruboskalských vyhlídek. S nápadem na založení hřbitova přišel sochař a horolezec Valerián Karoušek. Jeho myšlenka byla realizována po tragické výpravě českých horolezců do Peru v roce 1970. Ironií osudu byl jednou z patnácti obětí této expedice sám Valerián Karoušek...

KAPELNÍK

Nelze hovořit o lezení a nezmínit se o nejimpozantnější z hruboskalských věží. Jmenuje se Kapelník a její nejdelší stěna měřící 80 metrů z ní dělá nejvyšší věž Skaláku. Poprvé se na ni dostali Němci Kurt Nitzschmann se spolulezcem Rauem v roce 1920. O plných čtrnáct let později byla zlezena vrcholně obtížná Jeschkeho stěna. Dodnes se však objevuje podezření, že si Jeschke zaplatil někoho jiného, aby vylezl na vrchol místo něho. Měl to být někdo z okruhu drážďanských horolezců, kdo nutně potřeboval peníze a byl ochoten mlčet. Jeschke byl tehdejší horolezeckým esem, ale na Kapelníka si možná netroufal.

— Kapelník, stejně jako celý Skalák, je dodnes mým svědkem mnoha dramatických událostí. Dokládá to i poměrně nedávná tisková zpráva turnovského hasičského záchranného sboru, kterou v zájmu autenticity přetiskujeme výše na této straně v plném znění.

VALDŠTEJN

Přírodní rezervace Hruboskalsko leží zhruba uvnitř trojúhelníku, jehož vrcholy tvoří hrad Valdštejn, zámek (a obec) Hrubá Skála a lázně Sedmihorky.

— Nejstarší z nich je Valdštejn, považovaný za nejstarší hrad Českého ráje. Byl založen kolem roku 1260 rodem Markvartců, předků pánů z Valdštejna. Husité a loupeživí rytíři spolu s častým střídáním majitelů způsobili, že se hrad v 15. století rozdělil na dvě části a koncem 15. století byl svými majiteli opuštěn.

Hrubá Skála

— K nové slávě hrad pozvedli opět Valdštejnové, kterým po Albrechtovi z Valdštejna patřil dalších 200 let.

V 18. století zde vybudovali oblíbené poutní místo. V kultivaci Valdštejna a jeho okolí pokračovali i další majitelé, Lexové z Aehrenthalu. V polovině 19. století protkali okolní krajinu a skalní město sítí turistických cest, vybudovali skalní vyhlídky, stáli i u zrodu lázní Sedmihorky. Hrad upravili v romantickém stylu a otevřeli ho pro veřejnost. Z Hruboskalska tak učinili jednu z prvních turistických oblastí moderního typu v Čechách.

— V posledních letech hrad navštíví kolem 70 tisíc turistů ročně. Obdivují zejména jeho romantickou podobu, jedinečnou sochařskou výzdobu přístupového mostu i barokní kapli sv. Jana Nepomuckého.

— Zajímavostí je i obraz sv. Jana Křtitele na prvním hradním nádvoří. Údajně má tvář Karla Hynka Máchy a je prý jeho jediným zpodobněním. Když už jsme u těch umělců, musíme se zmínit, že ve zdejší klasicistní hostinci pobýval hudební skladatel J. B. Foerster.

HRUBÁ SKÁLA

Zdaleka viditelný zámek stojí na skále nad stejnojmennou obcí. Byl vybudován na místě původního hradu, který v roce 1350 založil Hynek z Valdštejna. Hrad se původně jmenoval Skály a přívlastek Hrubá dostal kvůli snadnějšímu odlišení od nedaleké Malé Skály. Vzhledem ke své poloze na temeni skalního masivu byl obtížně přístupný a stal se důležitým správním i vojenským střediskem. Také tady se majitelé často střídali, ale téměř vždy to byly nejvýznamnější české šlechtické rody nebo církevní instituce.

— Hrad třikrát úplně vyhořel. V roce 1821 František Adam z Valdštejna prodal celé hruboskalské panství Janu Lexovi, rytíři z Aehrenthalu, který hrad v polovině 19. století regotizoval a dal mu dnešní romantickou podobu. Aehrenthalům Hrubá Skála patřila až do roku 1945. Dnes je oblíbeným výletním místem a spolu s přilehlým penzionem příznivě ovlivňuje ubytovací kapacity Českého ráje.

SEDMIHORKY

Lázně Sedmihorky tvoří poslední vrchol pomyslného trojúhelníka Hruboskalska. Leží na úpatí Skaláku a přilehlý kemp bývá v letních měsících „základním táborem“ horolezeckých výprav. Původně byly Sedmihorky vodoléčebnými a klimatickými lázněmi založenými majitelem panství Aloisem Lexou z Aehrenthalu a lomnickým lékařem Antonínem Šlechtou. Jméno získaly po prameni Sedmihorka a veřejnosti začaly sloužit v roce 1842.

— Záhy se staly velmi oblíbeným letoviskem. Díky romantickému okolí si je zamilovali zejména umělci. Pobývali zde například K. J. Erben, E. Krásnohorská, J. V. Sládek, J. Vrchlický a mnozí další. Soukromým hostem doktora Šlechtty byl Jan Neruda, docházel sem i Sv. Čech, který trávil dovolené v nedalekém Rovensku pod Troskami. Prof. Josef Václav Myslbek, autor pražského pomníku sv. Václava, zhotovil MUDr. Šlechtovi bronzovou bustu, která na místní kolonádě stojí dodnes. Při jejím slavnostním odhalení v červnu roku 1890 účinkovali členové Národního divadla.

— Sedmihorky jsou velmi navštěvovaným rekreačním centrem. Je tady hotel, autocamp, restaurace, kiosk, parkoviště, prakticky veškeré zázemí, které turista potřebuje ke štěstí.

ČESKÝ RÁJ TO NA POHLED...

Jsou místa, která jsou pupeční šňůrou spojena s historickou a kulturní identitou celé země i národa v ní žijícího, která historickou a kulturní identitu země a národa spoluvytvářejí. Ta místa mají zvláštní magickou sílu, proudí z nich životodárná energie očišťující vnímavou lidskou duši od balastních usazenin všednodennosti. Je jich víc, než si myslíme, ale některá z nich jsou zvláště důležitá. V zemích Koruny české k nim patří třeba Dolní Věstonice, Moravský kras, Říp, Blaník, Vyšehrad, ba i ten Tábor... Krajina skalních měst, Trosek, Kozákova, Malé a Hrubé Skály, krajina zvaná dvěma slovy Český ráj mezi nimi bezesporu zaujímá jedno z předních míst.

každý vodní tok vyžaduje odlišné způsoby úprav

Na území LS Jablunkov jsme navštívili tři vodní toky, které obhospodařuje Správa toků – oblast povodí Odry se sídlem ve Frýdku-Místku.

První z nich – potok Gluvčín v katastru obce Dolní Lomná – se nachází na území Chráněné krajinné oblasti Beskydy. Stavební úpravy jsou v současnosti prováděny v dolním úseku toku, v km 0,000–1,442. Jaký je jejich smysl? Potok Gluvčín je typickou bystřinou se spádem kolem 75 promile. Podél vodního toku vede místní komunikace, která zajišťuje přístup k lesním pozemkům, z nichž některé spravují LČR, s. p., a je jedinou přístupovou cestou k obydlím a rekreačním objektům. Na některých místech se vytvořily břehové nátržky, v dolním úseku má tok nevyhovující průtočný profil. Úprava toku spočívá ve zkapačnění a opevnění koryta pro zamezení vybřežování vod a zabezpečení ochrany místní komunikace, pobřežních pozemků a staveb. Jedná se tedy o stavbu v rámci protipovodňových opatření. Při úpravě toku je zohledněna ochrana zvláště chráněného živočicha – vranky pruhoploutvé.

— Mimo dosah CHKO Beskydy jsou další dvě již zrealizované stavby – první z nich je hrazení bystřiny Rohovec v katastrálním území obce Návsí. Při povodních v letech 1996, 1997 a 2000 došlo ke značnému poškození koryta toku, podélného opevnění i příčných objektů, prohloubení dna a následnému podemílání a sesouvání břehů. Byly poškozeny mosty a místní komunikace. Byla provedena celková oprava devastovaného koryta vodního toku stabilizací dna a svahů, sanací výmolů a nátrží a jeho zkapačnění. V úseku souvislých oprav bylo koryto opevněno rovinaninou z lomového kamene a opěrnými zdmi z gabionů (drátokošů). V ochranném pásmu toku byl opakovaně proveden biotechnický zásah proti křídlatce japonské.

— Třetí navštívený tok, levostranný přítok řeky Olše – vodní tok Jatný, se nachází v katastru Bystřice nad Olší. Cílem hrazení bystřiny Jatný byla ochrana lesních i zemědělských pozemků podél potoka před povodňovými průtoky. V dolním úseku toku bylo provedeno souvislé opevnění břehů patkou z kamenné rovinaniny, svahy nad ní byly osety travní směsí. Bylo postaveno deset příčných objektů – kamenných stupňů s kamennými vývary. V jejich rozích byly vloženy záhozové kameny pro vznik rybích úkrytů. V lesním úseku bylo postaveno šest dřevěných dvojitých prahů rovněž s úkryty pro ryby.

Jiří Junek

1
2

1 Hrazení bystřiny Rohovec

2 Dřevěné prahy na potoce Jatný

Hořice jsou známé nejen trubičkami

Kousek od náměstí v Hořicích stojí budova v barokním stylu – nyní sídlo LS Hořice. Na první pohled upoutají dosud funkční sluneční hodiny a nad vchodem zajímavý erb, který je znakem rodu Strozziů.

- 1 Největší zajímavostí této budovy ale je, že vznikla kolem
2 středověké tvrze. Její pozůstatky můžete dodnes vidět na nádvoří.
- 1 Vstupní brána se znakem Strozziů

2 Jednací síň

GOTICKÁ TVRZ

Kdy přesně byla založena gotická tvrz na severovýchodním okraji Hořic, nevíme. Majitelé panství se rychle střídali, až v r. 1538 byl prodán hořícký statek Zikmundovi Smiřickému ze Smiřic. Smiřičtí pak byli majiteli až do Bílé hory a pravděpodobně položili v západní části dvora základy stavbě později označované jako zámek. Tato budova však ještě dlouho zůstávala ve stínu starší tvrze, jak je patrné ze zápisu z roku 1628, v němž se dochoval popis: „tvrz větším dílem ode dřeva starodávným mustrem vystavěná s 6 světnicemi a 7 komorami, 6 komorami pod krovky, 5 sklepy povrchovými a 4 podzemními“. V rámci pobělohorských konfiskací získal majetek Albrecht z Valdštejna.

HOŘICKÉ PANSTVÍ A STROZZIOVÉ

Po Valdštejnově zavraždění daroval císař Ferdinand hořícký statek svému komorníkovi, hraběti Jakubovi Strozzi. Jeho syna Petra postihla poněkud zvláštní smrt. Císař Leopold I. ho na začátku roku 1664 vysílá do pole v Uhrách. 6. června toho roku po vítězné bitvě o přechod přes řeku Muru, ve chvíli, kdy děkoval svým vojákům za úspěch, ho zasáhla zbloudilá střela. Zemřel ve věku 38 let. Ve své závěti pamatoval na oběti války. Strozziův znak – tři půlměsíčky v erbovní kartuši nad vchodem do zámku – připomíná, že zámek tvořil správní středisko nadace vojenských invalidů.

— Pro budovu tvrze byl osudný požár roku 1749. Po něm už bylo zakryto pouze její kamenné přízemí. Pozornost se pak upřela spíše na objekt na západě – zámek. Ten prodělal větší rekonstrukci a převzal v Hořicích hlavní úlohu. Neměl však funkci panského sídla, ale úřednické budovy. Zbytek tvrze byl od té doby využíván jen k hospodářským účelům.

ZPĚT DO SOUČASNOSTI

Dnes je areál zámku již značně neúplný. Okolní budovy musely ustoupit buď kvůli špatnému stavu, nebo aby nebránily novější výstavbě. Na počátku století zmizela brána, panský pivovar, sladovna, pivovarské kůlny i lednice.

Pan Ing. Jiří Ježek nám podal informace o současném technickém stavu budovy i opravách, které v minulých letech proběhly nebo se plánují:

— „Všechny budovy zámeckého areálu trpí vlhkostí,

kteřá vzlíná ve zdivu. Tento problém se nám snad podaří odstranit odvodem dešťové vody pomocí nové kanalizace. V budoucnu bychom chtěli s pomocí dotací KÚ KHK, města Hořice a ministerstva kultury provést rekonstrukci nádvorních i venkovních fasád hospodářských budov a rekonstrukci fasády, původního vstupu a oken gotické tvrze. Úzce spolupracujeme při obnově kulturní památky s MěÚ Hořice, odborem školství a kultury a NPÚ Pardubice, pod které správa zámku spadá. S památkáři nemáme výraznějších sporů, snad až na to, že oni preferují vždy více ochranu kulturní památky než potřeby lesů, které souvisí s užíváním této nemovitosti, ale to je logické, je to jejich chléb vezdejší... nakonec se vždycky nějak domluvíme.“

NĚCO Z TOHO, CO SE UŽ PODAŘILO

- 2000 – rekonstrukce voliéry pro okrasné ptactvo na nádvoří zámku
- 2001–2002 – rekonstrukce velkého sálu (zasedací místnosti LS), kuchyňky a zázemí
- 2003 – rekonstrukce chodby v přízemí hlavní budovy (sanační omítky, podlaha), nový chodník ze zámkové dlažby podél nádvorní části hlavní budovy
- 2004 – zpracování PD na rekonstrukci opěrné zdi za zámekem
- 2005–2006 – přestavba kanceláří a chodby v I. patře hlavní budovy – nová elektroinstalace, rozvody, nové podlahy, omítky i výmalba, nové dřevěné dveře, spárování a nátěr oken a oprava komínů
- 2007 – průzkum omítkových vrstev nádvorní strany severního křídla hospodářských budov, oprava a nátěr fasády, nátěr oken, dveří a mříží nádvorní strany severního křídla hospodářských budov, oprava komínů v severním křídle hospodářských budov, oprava a nátěr brány zámeckého průjezdu, výměna okapů a svodů na zámecké tvrzi
- 2008 – průzkum omítkových vrstev nádvorní strany východního křídla hospodářských budov a zámecké tvrze

LETOS BUDE NÁPILNO

„V letošním roce je v plánu komplexní řešení odkanalizování celého zámeckého areálu, rekonstrukce schodiště v hlavní budově a rekonstrukce části nádvorní strany východního křídla hospodářských budov spočívající v obnově původních okenních a dveřních otvorů, zazdění nepůvodních, zrestaurování omítek.“

— Přejeme mnoho zdaru a radost z hezky udržovaného areálu.

MUZEJNÍ NOC

— Již čtvrtým rokem se organizují na území celé republiky v období od 16. 5. do poloviny června tzv. „Muzejní noci“ s nabídkou volného vstupu do všech prostorů muzeí a nadstandardním programem. V letošním roce byl tento festival muzejních nocí odstartován v Mikulově. V Jeseníku se akce uskutečnila v objektu Lesů ČR, s. p., „Vodní tvrz“ provozovaného Vlastivědným muzeem Jesenicka dne 23. května s bohatým programem, zejména pro děti zaměřeným na přírodovědné a historické soutěže. V doupěti poutevníka poznávaly rostliny, stromy, ptáky a zvířata, v geologické expozici pak různé minerály a horniny. S přicházející nocí se i program více zaměřoval na dospělé návštěvníky, největší návštěvnost byla u káta, který předváděl repliky mučičích nástrojů.

— Akce, která se protáhla až do pozdních nočních hodin, byla velmi kladně všemi návštěvníky hodnocena. Za přispění k tomuto úspěchu je nutné poděkovat Lesům České republiky, s. p., Lesní správě Jeseník za uskutečnění doprovodného programu na pozemcích v jejich správě, dále pak firmám CE WOOD, a. s., SLV Jeseník, LARIX Jeseník, s. r. o., a REKONS stavební firmě za srovnatelnou materiální výpomoc.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

JOSEF RESSEL, LESNÍK A VYNÁLEZCE

— Zajímavou interaktivní výstavu „Chytré hlavíčky z Čech a Moravy aneb slavní i zapomenutí“ zrealizovalo Vlastivědné muzeum Jesenicka v Jeseníku. Výstava dětem i dospělým připomíná řadu slavných i méně slavných vynálezců. Je potěšitelné, že ve spoustě těchto jmen se nachází i Josef Ressel, jenž se narodil 29. 6. 1793 v Chrudimi a zemřel 10. 10. 1857 v Lublani.

— Josef Ressel studoval v letech 1812 až 1814 na vídeňské univerzitě správu panského majetku, zemědělství a veterinářství, všeobecnou techniku, chemii a lékárnickou chemii, přírodní vědy, mechaniku, hydrauliku a stavitelství. Z finančních důvodů musel studia opustit, ale nakonec se mu podařilo v roce 1816 dokončit vzdělání na lesnické akademii v Mariabrunnu u Vídně.

— V roce 1817 nastoupil do státní služby jako okresní lesník. Kromě několika let strávených ve službách válečného námořnictva v Terstu pracoval celý život jako lesník na území dnešního Slovinska.

— Vedle svého občanského povolání se Ressel věnoval vynalézání. Jeho snad nejvýznamnějším vynálezem je lodní šroub, dále pak lisy a pracovní stroje, ložisko bez tření a mazání, parní vozidlo pro dopravu osob a zboží. Dále se zabýval pneumatickou poštou, větrnými mlýny, optickým polním telegrafem, pneumatickým zařízením pro dopravu minerálů a lidí. Vynalezl také buzolu a v oblasti chemie objevil mimo jiné novou metodu výroby mýdla, chemické palivo pro parní stroje a mnoho jiného. Jako lesník se věnoval především zajišťování dřeva pro stavbu lodí a zalesňování Istriie.

— Přestože tento génus nebyl za svého života plně doceněn, je třeba i v současné době si připomenout jeho život a dílo.

Ing. Jaromír Latner, CSc.

LESY ČESKÉ REPUBLIKY SE OPĚT PREZENTOVALY VE ZLÍNĚ NA FILMOVÉM FESTIVALU

— Pomalu se blíží konec června, což pro mnohé z nás znamená příchod léta a prázdnin. Město Zlín a jeho blízké okolí si ale tuto dobu spojuje především s doznívající atmosférou dětského filmového festivalu. Pamětníci se letos mohli setkat s festivalem již po 48 a určitě všechny z nich překvapil velice bohatým doprovodným programem, který se nekonal pouze ve Zlíně, ale letos poprvé některé festivalové aktivity přesahovaly až do okolních měst jako jsou např. Otrokovice či Valašské Meziříčí. Lesy ČR sice nepatří mezi nejstarší pamětníky tohoto festivalu, ale jistě si během posledních čtyř let, kdy pořádají své doprovodné programy, našly své publikum. První akce „Den s Lesy ČR v ZOO Lešná“ se konala v úterý 3. června v duchu zábavně naučného rázu typického pro Dny s LČR, které Lesy ve vlastní režii pořádají pro děti po celé republice. Druhý program „Sazení festivalového stromu osobností“ se uskutečnil hned druhý den ve středu 4. června v parku Komenského.

— Počasí nám přálo, program byl bohatý a tak o účastníky nebyla nouze a celá akce se vydařila.

— V průběhu obou akcí nás navštívily známé osobnosti umělecké scény Gabriela Vránová, Markéta Hrubá či Dana Morávková.

— Za pomoc při organizaci programu děkujeme Lesní správě Bystřice pod Hostýnem, Krajskému ředitelství ve Zlíně, Petru Zvolánkovi a panu Břicovi se synem za ukázkou rezbářské práce.

Renata Macková, OMPR

OBNOVENÍ ODPOČÍVADLA „U HŘIBU“ NA LS JESENÍK

— V sobotu 3. května 2008 se za poměrně zamračeného a chladného počasí konalo slavnostní otevření obnoveného odpočívadla „U Hříbu“, které se nachází u státní silnice mezi Rejvízem a Dolním Údolím. Původně bylo odpočívadlo „U Hříbu“ vybudováno koncem dvacátých let minulého století jako poděkování zemskému prezidentu Josefu Šrámkovi, který se významně zasloužil o vybudování nové státní silnice z Rejvízu do Zlatých Hor.

— Celá akce proběhla v rámci spolupráce Lesů České republiky, s. p., Lesní správy Jeseník a občanského sdružení Klub přátel Zlatých Hor, který zadal zpracovat projekt odpočívadla na základě dochovaných dobových kreseb a fotografií. Následně přes výběrové řízení Lesní správa Jeseník zadala výstavbu odpočívadla firmě KOVOTOPLAST, s. r. o., z Bělé pod Pradědem. Celou obnovu odpočívadla ve výši necelých 200 000 Kč finančně zastřešily Lesy České republiky, s. p., Lesní správa Jeseník z Programu 2000.

— Slavnostního otevření se zúčastnilo okolo 150 návštěvníků z řad místních obyvatel i turistů nejen z České republiky, ale také z Polska. Program doplnil svým vystoupením Soubor loveckých trubačů Lesní správy Jeseník a členové Klubu přátel Zlatých Hor v dobových kostýmech, včetně inscenace příjezdu zemského prezidenta Šrámka.

— Poděkování za zdárný průběh celého slavnostního otevření odpočívadla patří členům Klubu přátel Zlatých Hor, firmě KOVOTOPLAST, s. r. o., sponzorům – Selské pekárně, spol. s r. o. Jeseník a Pivovaru HOLBA, a. s. Hanušovice a všem pracovníkům Lesní správy Jeseník, kteří se podíleli na obnově odpočívadla a na zajištění jeho slavnostního otevření.

Ing. Jiří Pňáček, Ph. D.

NÁVŠTĚVA MINISTRA ZEMĚDĚLSTVÍ

— V polovině května navštívil Královéhradecku ministr zemědělství Petr Gandalovič. Při své návštěvě se seznámil s postupem prací při likvidaci následků vichřice Emma v tomto regionu a také probíhajícími zalesňovacími pracemi. Nezůstalo však u pouhého přihlížení. Hned po svém příjezdu se pan ministr vtrousil do davu lidí, kteří tamní paseku zalesňovali. Ing. Zbyněk Svatoň mu nejprve přiblížil situaci v místě a následně jej vyzval, aby také přiložil ruku k dílu a zasadil si pár doubků. Ministr se chopil sazeče a v tandemu se Z. Svatoněm se pustili připravenou řádkou. I přes úmorné vedro na místě nechyběl humor. Na dobře miněné rady pana Svatoně, jak hluboko sázet, jak přišlápnout, ministr reagoval slovy: „Nemohu se zbavit pocitu, že mě trochu buzerujete.“ Svou návštěvu na Královéhradecku pan ministr zakončil svým vyjádřením k současné situaci. „V současnosti je zlikvidováno zhruba sedmdesát procent kalamitního dříví, což je velmi dobrý výsledek. Práce v lesích podle mých informací běží na sto procent a ve většině postižených lokalit by měly být dodrženy vyhláškou stanovené termíny ke zpracování takzvaných nahodilých těžeb,“ řekl ministr Gandalovič.

R. D.

KLÍDEK

— To je to, co bychom vám všem přáli v době dovolených, ale také je to název nízkoprahového zařízení pro děti a mládež, které provozuje občanské sdružení PROSTOR PRO z Hradce Králové. Nabízejí dětem a mládeži možnost trávení volného času různými netradičními volnočasovými aktivitami.

— Nabídka je opravdu pestrá – kulturní a sportovní akce, výlety, možnost zahrát si kulečnický, stolní fotbal, vyzkoušet hrncířský kruh. Ale klienti tady najdou i pomoc a podporu v obtížných životních situacích. Věnují se dětem a mládeži do 20 let, tedy skupině, která si teprve vytváří životní postoje a názory. Jsou lehce ovlivnitelní a tedy i více ohrožení sociálně nežádoucími jevy a mají specifické nároky na trávení volného času. V dětství a mládí se učíme navazovat kontakty s ostatními, komunikovat, reagovat ve stresových situacích. Formou besed, sebezkušenostních her, exkurzí a zážitkových programů lze cíleně předcházet nežádoucím jevům, jako je užívání drog, šikana atd.

— Právě zážitkové programy byly podpořeny i LČR, s. p. Co zážitkový program obnáší? Koná se většinou v přírodě, v loňském roce se konaly v zimě například v Orlických horách, Božanově nebo Borovničce.

— Jako příklad jsme vybrali pobyt v Deštném, který měl dost netradiční a do života užitečný program – děti se učily podnikat. Byly továrničky, velkostatkáři, provozovaly kadeřnictví... A pak si po vzoru dospělých zašly zahrát golf – ten ovšem nebyl na luxusním hřišti, ale konal se v lese.

— Díky takovým organizacím a jejich činností má větší množství dětí šanci prožít hezké dětství a vyrůst v pracovité a laskavé lidi, kteří budou ochotní udělat něco pro druhé.

L. Ř.

PODĚKOVÁNÍ PRO LS HORNÍ BLATNÁ

— Rádi zveřejňujeme poděkování, zaslané ředitelkou Základní školy Hroznětin. Velmi oceňuje, že pan Ing. Vojtěch, lesní správce LS Horní Blatná, vyhověl žádosti jejich ZŠ a v rámci lesní pedagogiky zajistil v měsíci dubnu přednášky spojené s vycházkou v oboře Hájek. Navázala se tak hezká a užitečná spolupráce. Přednášky Ing. J. Štěcha, Ing. A. Frouse a paní Skočdoplové byly na vysoké úrovni, ale zároveň zajímavé a záživné, takže žáci prvního i druhého stupně si odnesli nové zážitky a vědomosti.

L. Ř.

O-PAKO-CUP – STŘELECKÝ TURNAJ

— Již po osmém se konal střelecký turnaj smíšených družstev, který pořádá LS Český Krumlov ve spolupráci se střeleckým klubem Policie ČR. Turnaj proběhl 17. května na Střelnici Policie ČR v Českém Krumlově.

— Smíšená družstva (2 muži, 2 ženy) závodila ve střelbě z krátkých policejních zbraní na lovecké terče.

— Disciplíny byly dvě – střelba na pevný terč (kamzík v Alpách) na 15 metrů a na otočný terč (liška nastojato). Každý měl 5 nástřelných a 10 ostrých pokusů. Vyhodnocena pak následně byla jak družstva, tak muži a ženy. Díky sponzorům (Lesy ČR, s. p., Swietelski, Pokrývka, s. r. o., Vialit, s. r. o., a rodina Strumínských) si každý odnesl hezké ceny. Především jsou ceněna trička s emblémem turnaje. Turnaj je otevřený, takže jediným omezením je věk nad 18 let. Možná z tohoto důvodu, nebo proto, že je tu již tradičně dobrá zábava, se letos přihlásilo více družstev, než lze z organizačních důvodů přijmout.

— Nejúspěšnější účastníci z řad zaměstnanců LČR byli na 8. místě pan Josef Kučera z LS Vyšší Brod, na 11. místě paní Lenka Laštovková z LS Č. Krumlov a na 12. pan Radek Kordač.

L. Ř.

STOČTYŘICÁTÉ VÝROČÍ NAROZENÍ PROF. SIGMONDA

— Jeden z českých tvůrců moderního pojetí pěstování lesa, Prof. dr. Ing. Josef Sigmond (1868–1956), se narodil v myslivně v Hrádku u Plzně. Jeho otec i další předkové byli lesníky a myslivci v plzeňských lesích. Jako vedoucí lesní hospodář tam od r. 1898 také působil.

— Vystudoval plzeňskou reálku a lesnickou fakultu Vysoké školy zemědělské ve Vídni. Pracoval ve výzkumném lesnickém ústavu v Mariabrunnu, na velkostatku v Haliči a na hospodářské úpravě lesů na Těšínsku. Za studii o významu kondenzace vodních par v lesní půdě mu byl v roce 1910 na VŠZ ve Vídni udělen doktorát technických věd. Plzeňské lesy vedl po 28 let (do roku 1926).

— Od roku 1919 až do roku 1936 byl profesorem pěstování lesů a nauky o lesním stanovišti na Vysoké škole zemědělské a lesního inženýrství v Praze. Zúčastnil se i zakládání lesnické fakulty v Brně. Kromě své dizertační práce napsal i několik drobnějších pojednání uveřejněných v Lesnické práci – např. Lesní humus, Novodobé směry v oboru pěstování lesa a praktické zkušenosti v nich nabyté. Ve své činnosti provozní i pedagogické byl zásadovým zastáncem maloplošného hospodářství a smíšených lesů.

— Na Plzeňsku a zejména u personálu plzeňských městských lesů je stále ctěn a vážen. V roce 1978 byla v městských lesích postavena Sigmondova lesní naučná stezka, která byla obnovena v r. 1998. Vede od konečné stanice tramvaje č. 4 Sídliště Košutka a sem se také po patnácti zastaveních s informacemi o zdejších lesích vrací.

Jiří Junek

netradiční putování po LS Jablunkov

Těšínské Beskydy patří k málo turisticky objeveným místům. Věvodí jim vrch Čantoryje s rozhlednou a dalekými výhledy do Polska i do našeho Slezska.

Ani ta rozhledna sem naše lidi moc neláká. Turisty čeká dlouhý výstup, Poláci jej mají usnadněný blízkou lanovkou. Naši turisté by měli sice jedinečný výhled, ale při podrobnějším prozkoumávání okolí by si určitě všimli žluté a rezavé barvy smrkových porostů.

— Lesy chřadnou, odumírají ve velkých plochách. Tento jev se neprojevuje jen zde.

Celé smrkové pohraniční lesy od Lesní správy Jablunkov po LS Město Albrechtice v posledních zhruba deseti letech odumírají. Lesní správce LS Jablunkov Ing. František Lipowski k tomu říká:

— „Už možná více než deset let se na Jablunkovsku projevuje srážkový deficit. Snižuje se hladina spodní vody, vysychají řeky, potoky, studánky. Smrkové porosty trpí nedostatkem vláhy, což vyhovuje václavce. Napadení stromů václavkou vycítí kůrovec, v našich podmínkách se nejvíce rozšířil lýkožrout severský (*Ips duplicatus*), a dílo je dokonáno. Není třeba zdůrazňovat, že jeho výskyt lesníci zjistí, až je jím strom nevratně poškozen.“

Jaké množství srážek bylo loni a letos na jaře?

— „V dubnu loňského roku v době zalesňování napadlo pouze 10 mm srážek, letos v dubnu 30 mm. Prší v Beskydech, na Slovensku, v Polsku, ale našemu regionu se déšť vyhýbá. Co je platné, že prší na podzim, když ve vegetačním období je sucho. Na naší lesní správě se za ta léta vystřídal mnoho odborníků z lesnických fakult a výzkumných ústavů. Vyvinuli velké úsilí dobrat se příčin situace, v jaké se lesy v Těšínských Beskydách nacházejí, ale hlavní příčinu se nikomu zjistit nepodařilo.“

— V době méj návštěvy na LS Jablunkov v polovině května se na horské chatě na Bahenci nad obcí Písek nedaleko Jablunkova konala třídní poradna odboru péče o krajinu Ministerstva životního prostředí ČR s lesníky odborů výkonu státní správy a vedoucích oddělení ochrany lesa ČIŽP.

Vedoucího oddělení ochrany lesa MŽP Ing. Tomáše Staňka, CSc., jsem se zeptal na zaměření porady:

— „První den byly prezentovány odborné granty, zaměřené na chřadnutí lesů na LS Jablunkov, se kterou je navázána modelová spolupráce. Byl zde představen například projekt z oddělení ekologie lesa Výzkumného ústavu okrasného zahradnictví Silva Taroucy v Průhonicích. V tomto regionu je potřeba realizovat adaptační opatření k pěstování druhově pestrých porostů, zde směsi asi 40 % smrku, 30 % buku, 10 % jedle, vše místní provenience. Dnes navštívíme porosty na revíru Nýdek

a poradu zakončíme poněkud příjemnějším zážitkem, návštěvou NPR Prales Mionší.“

— Lesní správce Ing. František Lipowski pozval účastníky porady na venkovní pochůzku lesními porosty na revíru Nýdek. Navštívili epicentrum rozmachu lýkožrouta severského, kde je již jen na okrajích bývalého smrkového porostu několik souší. Plochy jsou vysazeny převážně bukem. Z lesů ve správě LS Jablunkov jsou kůrovcové stromy převážně vytěženy, horší situace je v případech některých soukromých vlastníků. Objektivně řečeno – co zможou staří lidé, kteří mají les v lanovkových terénech, nemají sil ani prostředků řešit situaci. V dalších lokalitách jsme viděli plochy schnoucích mladých smrkových porostů i porosty, kde se již podařila změna druhové skladby, převážně přirozenou obnovou.

Viděli jsme postupný zánik monokulturních smrkových porostů i zrod nového, druhově pestrého lesa.

Pan lesní správce k tomu řekl:

— „Přes veškerý zmar lesa nás naplňuje optimismem, že na některých revírech se nám přeměna lesa daří. To dodává naději lesníkům na postižených revírech. A nezapomeňme, že žádná dřevina si nezaslouží označení nežádoucí!“

— Přimo na hranici mezi Slezskem a Polskem se účastníci porady setkali s polskými kolegy. Nedaleko vrchu Kyčera (989 m n. m.) je přivítal vedoucí nadlesnictví (lesní správy) Wisla Mgr. Ing. Witold Szozda a polesný

Jan Juroszek. Polské státní lesy mají odlišnou organizační strukturu a také rozměry lesních správ, polesí a lesnických úseků jsou podstatně jiné, daleko menší než u nás. Například nadlesnictví Wisla má rozměru 9 000 ha státních a odborně spravuje 4 000 ha soukromých lesů. To má na starosti 12 lesníků. Každý lesník má k dispozici 2–3 pomocníky. Polští lesníci rozhodně netrpí nedostatkem peněz na pěstování a ochranu lesa. Kromě dostatku financí mají i plný stav dělnických profesí. Mají buď vlastní pracovníky, nebo si najímají živnostníky. V zastoupení dřevin chtějí dosáhnout 65 % smrku (z 90 %) a 35 % buku a jedle. Polští lesníci odborníci a vědci vypracovali strategii organizace zabránění nárůstu škod na nadlesnictví Wisla. Je rozpracována pro každého lesníka a jím obhospodařované porosty. Tato přímo „lesnická bible“ musí být striktně dodržována.

— Momentálně se zdá, že les je od kůrovce vyčištěn, ale ten se jistě opět v letním období objeví. Polští loleggové plánují ruční odkornění v objemu 100 000 m³. Na to mají k dispozici 2,5 mil. zlotých.

— Nadlesnictví Wisla úspěšně chová tetřevy karpatského typu, po vypuštění jich padesát procent přežívá. Na tzv. management porostů pro úspěšné přežívání tetřevů lesníci v Polsku ročně dostávají 3 mil. zlotých.

— O komunikaci lesníků s veřejností píšeme v následujícím článku.

— Nyní se už snesme na tu naši českou lesnickou zem.

1 3
2

1 Účastníci porady na LS Jablunkov

2 Přeměněný smíšený porost

3 Obraz zmaru i zrodu

komunikace polských lesníků s veřejností

Lesní správa LČR, s. p., Jablunkov na severu sousedí s nadlesnictvím (lesní správou) Wisla v Polsku a má s jejími pracovníky dobré a časté vztahy.

Zleva Ing František Lipowski,
Ing. Witold Szozda
a Jan Juroszek

Účastníci výjezdní porady pracovníků MŽP, státní správy a ČIŽP se 14. května t. r. přímo na hranici setkali s polskými lesníky. Mimo jiné nás zajímal způsob komunikace lesníků s veřejností u polských státních lesů. Na otázky odpovídal vedoucí nadlesnictví Wisla Mgr. Ing. Witold Szozda:

Jaké způsoby velké prezentace státní lesy využívají?

— „Nejvýznamnější plošnou prezentací jsou televizní pořady, tisk a informace přímo v terénu. Lesnictví a jeho problematice se v Polsku věnují dokonce kněží ve svých kázáních v kostelích. Konkrétně v nadlesnictví Wisla jsme vybudovali tři lesnické naučné stezky. Například do Wisly přijede autobus s mladými turisty, po krátké přednášce se s odborným pracovníkem vydají do lesa po trase naučné stezky, potom si posedí při opékání buřtů u ohničku a na konec se protáhnou při míčových hrách na hřišti. V květnu a červnu k nám jezdí skupiny polských i zahraničních lesníků na exkurze. Zejména se však věnujeme cílené práci s mládeží.“

Jak takové působení na mládež probíhá v praxi?

— „V každém nadlesnictví pracuje lesník, náplní jehož práce je komunikace s veřejností a práce s mládeží. Tento lesník má k dispozici pro tuto činnost vybavenou pracovním. Lesy mají uzavřeny smlouvy se školami o pravidelných návštěvách dětí v lese.“

— Všechny formy komunikace lesníků s veřejností jsou lesníkům hrazeny jejich nadřízenými orgány.“

— Nyní si řeknete: už dost, autor článku se právě probudil z hlubokého snu a okamžitě začal psát článek. Prohlašuje, že jej tvořil ve stavu bdělém a zcela střízlivém.

Jiří Junek

v „Posvátné dvoraně“ revíru Dolní Lomná

Jen několik kilometrů za železniční stanicí Jablunkov projíždějí vlaky směrem do nedaleké Čadce přes vysoký železniční viadukt. V tomto místě začíná revír LČR, s. p., Dolní Lomná.

Organizačně je začleněn do LS Jablunkov. Revír s výměrou lesa 1 928 ha se rozkládá na pravém břehu řeky Lomná až k Velkému Polomu, Úplazu, včetně pralesa Mionší.

HISTORIE LESŮ POLESÍ DOLNÍ LOMNÁ

Lidské vlivy v severovýchodní části Moravskoslezských Beskyd jsou zaznamenány od konce 15. století, kdy zde byla v běhu valašská kolonizace. V lesích probíhala rozsáhlá pastva dobytka, živelná těžba a kloučení lesa za účelem získání pastvin a ostatní zemědělské půdy. Koncem 17. století, s rozvojem hutnictví a tím zvýšenou potřebou dřeva, se těžba dřeva posouvá až do tzv. Zadních hor Těšínské komory, tehdejšího vlastníka těchto lesů. Byla to asi polovina rozlohy lesů v Dolní a Horní Lomné.

— Dříve převážně jedlobukové pralesy, ve vyšších polohách se smrkem, v nižších pak s jasanem, lípou a habrem, se silným vlivem pastvy a neřízené těžby mění, hlavně ve prospěch smrku. Smrk byl nejméně poškozen dobyt看 a vykazoval na plochách po smíšených lesích velmi dobrý růst.

— Nejstarší odhad lesů provedl v Lomné metodou lesního etátu v roce 1780 lesmistr Ruff. Podle jeho výsledků připadlo 50 % plochy na mýtné a přestárlé porosty. V hospodářských lesích bylo 25 % buku, zbytek připadal na jehličnany. Lesmistr Ruff tehdy upozorňoval na ničivou činnost horalů v lesích, zvláště na tehdy začínající pasečné hospodářství.

— Nejstarší zařízení lesů Těšínské komory, LHC Lomná, provedené soustavou ročního pasečného rozdělení podle stoletého obmýetí, pochází z roku 1806. Zde jsou jeho výsledky: lesy hospodářské 3 423 ha, lesy pastevní 1 143 ha, polany a holiny 2 335 ha. Přestárlé mýtní porosty, kterých bylo v hospodářských lesích 50 %, lze považovat za pravděpodobně přirozené lesy. Průměrný roční etát byl stanoven na 4 m³/ha v lesích hospodářských a 1,5 m³/ha v lesích pastevních. Zastoupení buku v LHC Lomná bylo 25 %.

MYSLELI NA BUDOUCNOST

Při snaze zachovat a ukázat budoucím generacím lesníků původní beskydský les se podařilo na návrh revírníka Antonína Haunolda z Lomné za podpory dalších revírníků a lesního rady Těšínské komory Karla Střemchy v roce 1895 vyjmout z pravidelného hospodaření některé tratě lesů jako rezervace. Patřila k nim i trať lesa v Mionší.

Tyto rezervace revírník Haunold nazýval „Posvátné dvorany“. Hospodařil v nich maloplošným a výběrným způsobem s cílem zachování jedlobukových porostů s přimíšeným javorem, jilmem, jasanem a modřínem.

— V roce 1904 byla v Mionší postavena pro archivěvodu

Bedřicha Habsburského, majitele lesů i v okolí Dolní Lomné, lovecká chata. Byla zde vynikající tokaniště tetřevů a komora zvěře a proto zde Bedřich Habsburský, ve Slezských písních Petra Bezruče zvaný markýz Gero, zakázal vstup a těžbu. Z této zahájené plochy lesa, původně 87 ha, je dnes NPR Prales Mionší o výměře 171 ha. Patří do revíru Dolní Lomná.

— Prales byl vyhlášen rezervací v roce 1933 na výměře 87 ha. Toto území však bylo chráněno na výměře 95 ha od r. 1922. Doplnění a upřesnění rezervace bylo provedeno v roce 1954 na 170 ha, vyhláškou MŽP byla ustavena NPR Prales Mionší o výměře 171 ha. Pozornost upoutávají zejména pozůstatky mohutných staletých jedlí, které svými bizarními pahýly nebo již ležícími kmeny utvářejí typickou a divokou scenérii pralesa Mionší. Před devatenácti lety vedly pralesem tři trasy naučné stezky, které bylo možno s průvodcem navštívit. Těmito návštěvami však prales značně trpěl, proto byl v roce 1989 pro veřejnost zcela uzavřen.

— Před třemi lety byla dána veřejnosti možnost zhlédnout aspoň okrajové části pralesa. Správa CHKO Beskydy, obec Dolní Lomná a Lesní správa LČR, s. p., Jablunkov vybudovala novou naučnou stezku, která je přístupná od 1. června do 15. září. Na 7 km dlouhém okruhu s logem tetřeva je deset zastavení s informačními tabulemi. Zřízením naučné stezky dali ochránci přírody a lesníci možnost návštěvníkům zhlédnout alespoň část legendárního beskydského pralesa, a přitom zachovat jeho klid.

Jiří Junek Lovecká chata v Mionší

Boháč se stal místostarostou

Jak zbohatl natolik, že dosáhl u svých voličů takové pocty? Když mně otevřel garáž, ve které měl hromadu odpadu, který na jaře nasbíral v lese, pochopil jsem, odkud pramení jeho bohatství.

Odpad je přece tolik ceněn! Hmotný majetek však není všechno. Pochopil jsem, že místostarostovo bohatství tkví v jeho vztahu k lesům, které v jednom koutu Moravskoslezských Beskyd spravuje, a také v lidech, kteří zde žijí. S odpadem samozřejmě neobchoduje a z lesnických mzdových požitků ještě nikdo nezbohatl. Jako kolem horké kaše stále přeshlapuji kolem pana Pavla Boháče, revírníka LČR, s. p., Lesní správy Jablunkov, revíru Dolní Lomná.

— Není jediným lesníkem v obvodu LS Jablunkov, který se věnuje práci pro veřejnost. V obci Písek nedaleko Jablunkova je původně lesník, Oldřich Rathouský, dokonce starostou. V Dolní Lomné jsem si zašel na Obecní úřad pro propagační materiály o tomto krásném koutu naší malé zemičky. Když jsem se zmínil, že jsem hostem pana Pavla Boháče, paní starostka Renata Pavlinová s hrdostí prohlásila: „To je náš místostarosta!“

— Revírníka Pavla Boháče jsem se nejprve zeptal:

Jak dlouho se této funkci věnujete?

— „Místostarostou jsem druhé volební období.“

Jakou agendu obecního úřadu máte na starosti?

— „Zabývám se územním plánem a řešením problémů při jeho schvalování vzhledem k ochraně přírody.“

Lesníci se v mnoha případech věnují práci s mládeží.

Máte v tomto oboru nějaké zkušenosti?

— „Výchově dětí ke vztahu k přírodě a k lesům se věnuji dlouhá léta. V Dolní Lomné máme dvě školy – českou a polskou. Několikrát za rok vycházíme s dětmi za poznáním lesů v našem okolí. Před nedávnem jsem provázal studenty prvního ročníku SLŠ Hranice na Moravě do pralesa Mionší. Mile mě překvapilo, jak bez ohledu na jejich bouřlivý věk projevíli zájem o prales a lesnictví všeobecně.“

Vraťme se do Dolní Lomné. Zaujala mě novostavba krásné dřevěnice ve zdejším lidovém stylu ve středu obce. Čemu bude sloužit?

— „Je to replika první školy na území Lomné a bude z ní muzeum. Při příležitosti národopisných slavností Slezské dny, které se budou v Dolní Lomné konat o druhém víkendu v září, bude muzeum otevřeno. Nebudou v něm chybět exponáty z lesnictví. Srdečně všechny na naše slavnosti zveme!“

— Dovoluji si poznámku: Určitě to bude stát za to. Představte si krásné dívky v lidových krojích...

Jiří Junek

1

2

1 Dolní Lomná

2 Revírník Pavel Boháč (stojící)

být pozemkářem – to musí člověka bavit

Vztah k lesnictví získal Ing. Milan Michalík z Lesní správy Jablunkov jako prázdninový brigádník u lesníka Jana Koždoně na své rodné Hrčavě, malé, ale krásné obci v trojmezí mezi Slezskem, Polskem a Slovenskem

Pracoval hlavně v prořezávkách. Po absolvování lesnické fakulty v Brně pracoval sedm let u taxace. Přišla rodina, stal se tedy technikem, polesným a technickým pracovníkem na Lesním závodě Jablunkov. Tam přijal místo pozemkáře.

— V té době, konkrétně ještě počátkem roku 1989, v době převzetí funkce pozemkáře, nebyla dokončena takzvaná socializace lesů. Nebyla to lehká doba, člověk žil mezi lidmi, kterým měl brát majetek. Vlastník sice formálně zůstal vlastníkem, ale z hospodaření, které v jeho lese vykonával na základě práva užívání lesní závod, prakticky nic neměl. Před tím v 60. letech probíhalo vyvlastňování lesů na základě tzv. „darovacích smluv“. Vlastník tak byl zbaven vlastnictví svého majetku.

— Po změně politického systému v roce 1989 rozhodlo vedení lesního závodu o zastavení těžeb v původně soukromých lesích. Nastalo pátrání v archivech po dokladech o vlastnictví lesa, aby mohly být vylišeny soukromé pozemky. Největším majetkem byly sice lesy Těšínské komory, které původně patřily rodu Habsburků, konkrétně Bedřichu Habsburskému, zvanému markýz Gero, ale ty přešly ze zákona na čs. stát již v roce 1923.

NÁROČNÉ OBDOBÍ

Po roce 1989 přišla opravdová zkouška nejen pro referenty pozemkové evidence – řešení restitucí pozemků. Lesní správa vracela v restitucích 180 ha lesa převážně na revíru Nýdek, což není žádné závratné množství. Patřil 44 vlastníkům. Mimo to byl zrušen v 1 500 případech nájemní vztah vzniklý dle zákona o půdě, celková výměra těchto vrácených pozemků činila 2 960 ha. Byly sepisovány dohody o zrušení nájemního vztahu. Mnohdy nebyly vyjasněny vlastnické vztahy. Dle zákona o půdě byly vypláceny vlastníkům, kteří požádali o restitucní náhrady a doložili znalecké posudky, náhrady. Jednalo se o částečné zmírnění majetkových křivd. Výše těchto náhrad byla často v rozporu s představami restituentů. Pozemky bylo třeba samozřejmě vrátit i fyzicky v terénu a stanovit jejich uživatelskou hranici, pokud nebyla zcela zřejmá. Docházelo k nepříjemným situacím, když lesní správa vracela vytěžené lesy. Celkově byly vyplaceny náhrady ve výši 750 000 Kč osmdesáti restituentům.

— Kromě soukromých lesů vracela lesní správa na 100 ha lesů městům a obcím, z nichž je největším vlastníkem město Jablunkov. Církevních lesů je jen 10 ha. Na našem území vlastní lesy dokonce polští občané, jedná se o 80 ha opět u Nýdku. Funkci OLH jim vykonává revírník. Na území LS Jablunkov je rovněž 288 ha tak zvaných salašů, což je lesní majetek s podílovým spoluvlastnic-

tví fyzických osob i českého státu s právem hospodařit s tímto podílem pro LČR na bývalých pastvinách. Takových salašů je zde šest. Od roku 1999 do letošního roku lesní správa postupně vykupovala od podílníků salaše Uplaz jejich podíly, které činí 51 ha lesa (celková výměra salaše je 93 ha). Byla to doslova mravenčí práce, někteří vlastníci již nežili, u dalších nebyl známý jejich pobyt. V letošním roce byl vykoupěn podíl od posledního spoluvlastníka a celý tento salaš se stal vlastnictvím státu, kde právo hospodařit mají LČR.

DOSTÁVÁME SE DO SOUČASNOSTI

Co práce referenta pozemkové evidence představuje? Především hodně jednání, vyřizování, množství korespondence, zápisů. Na LS Jablunkov pracují dva pozemkáři – Ing. Milan Michalík a jeho kolegyně Ing. Monika Pilchová. Odpovídají za prodeje, směny a koupě pozemků, nájmy pozemků, zatížení věcnými břemeny pozemků, úkony ve vztahu k Pozemkovému fondu ČR, řešení restitucí a restitucních náhrad, vytyčování majetkových hranic geometry, evidenci cizích lesních pozemků, na nichž vykonává lesní správa funkci odborného lesního hospodáře, inventury pozemků, daně z pozemků a množství různých vyjádření. Podílejí se na přípravě podkladů pro vyhotovení lesního hospodářského plánu. Jedná se tedy o práci vysoce odbornou, se znalostí především příslušných zákonných norem, s množstvím „papírové práce“. A ta se nedá vykonávat, kdyby skutečně nebyla.

Jiří Junek Pozemkáři LS Jablunkov

volání divočiny

Afrika je kontinent, který je svojí exotičností zajímavý pro nás pro všechny. Někteří z nás se rádi dívají na dokumenty v televizi, a jiní se sbalí na cestu a vyrazí.

- 1 Pan Antonín Říha se narodil v Branné a celý svůj
 - 2 3 4 pracovní život strávil na revíru Hanušovice. Možná
 - 1 Poušť Namib proto zatoužil poznat něco zcela odlišného a vloni
 - 2 Kočkodan obecný se již podruhé vypravil do Afriky. Strávil tam téměř
 - 3 Antilopa skákavá měsíc a navštívil Jihoafrickou republiku, Zambii
 - 4 Lví hrozba i Zimbabwe a Namibii.
- S partou osmi lidí odlétli v říjnu z Prahy do Johannesburgu. Zatímco tady padal první sníh, při přistání je vítala teplota okolo 28 stupňů. V mikrobuse vyrazili a navštívili spoustu úžasných míst, například to byly Viktoriiny vodopády, pouště Kalahari a Namib, několik národních parků. Měli štěstí, které nemá každý, například se jim podařilo vidět v parku Etoša lvici i se třemi lvičaty. Vidět divoká zvířata tam vůbec není tak

běžné, jak bychom si mohli myslet. Někteří účastníci výpravy již v Africe byli, ale lvy takto zblízka spatřili poprvé. A ještě se je podařilo zachytit fotoaparátem ve chvíli, kdy pěkně řvali, možná to byla hrozby a možná se ohromně bavili tím, jak je ti zvláštní lidé z povzdálí uchváceně pozorují.

TOHLE BY SE VÁM DOMA NESTALO

Samotný průběh výpravy se mi z vyprávění jevil velice dobrodružný, ale pan Říha se tvářil, že takové situace ho nijak nevyvádějí z míry. Například noc ve stanu v kempu, kde okolo bylo slyšet celou noc řvaní lvů, je pro mne hrůzostrašná dost sama o sobě. Ale pan Říha byl klidný, říkal si, že kolem kempu je přece plot.

1
2

1 Souboj přimorožců

2 Pan Antonín Říha
na výstavě

— Ovšem ráno si všiml, že v něm jsou díry, že by prošla celá tlupa divé zvěře. I s hady a štíry měl tu čest a jeho poznámka, že lidé, kteří zemřou na kousnutí štírem, zemřou spíše ze strachu, z šoku, mi pomohla uvědomit si, že ne všichni jsme pro taková dobrodružství stavění.

— Jako s každým cestováním, je i s tímto spojené určité nepohodlí. Hmyz a písek jsou všude okolo. I ty stromy jsou tam jaksi nebezpečnější, osmdesát procent z nich má trny. Co se týče jídla, užijete si na takové cestě dostatečně instantních polévek, vloček a nudlí dovezených z domu. Na místě lze samozřejmě nakupovat, sušené maso je dosti chutné a pivo, to v Africe dostanete taky. Dokonce prý dobré, většinu pivovarů totiž postavili německé firmy a vaří se tady podle jejich receptur. Jenom to točené není ono.

— Pivo není to jediné, co cestovatele spojí s domovem, v Africe je velmi populární fotbal a naši fotbalisté. Když řeknete, že jste Čech, hned se ozývá „Poborský, Rosický....“, takže o tom, že existuje Česká republika, se tu dobře ví. Narazíte i na domorodé lidi, kteří u nás studovali a rádi si zavzpomínají. Co se týká příbytků místních lidí, k vidění jsou tu i takové, které jsou postaveny z lahví od piva či vína. Jednak propouští určité světlo, ale fungují prý i jako klimatizace.

— Nešlo se nezeptat na dojem z Viktoriiniých vodopádů. Přestože v tom období bylo vody spíše málo, už když se k nim blížíte, vidíte obrovská oblaka vodní tříště. Pohled na masu vody je monumentální a její řev také. Okamžitě jste celý vlhčí, ale to je samozřejmě spíše příjemné a vzápětí rychle oschnete.

VÝSTAVA

Pan Říha nafotil v Africe téměř 3 000 snímků. O některé filmy bohužel přišel, protože jednou nedověl dobře okénko vozidla a igelitová taška s nimi byla ukradena. Stejně jich ale spoustu přivezl a nejhezčí z nich můžete nyní vidět na výstavě v Galerii Kafe v Rovensku (okres Šumperk). Za vidění určitě stojí, a pokud budete mít štěstí a zrovna tam pana Říhu potkáte, může vám vyprávět spoustu dalších zajímavých historek a poštěhů.

— A pokud byste snad nestihli na výstavu dorazit, přinášíme malé ukázky toho, o co přijdete. Některé z fotek byly dokonce přijaty do 17. ročníku celosvětové fotografické soutěže Trierenberg super circuit 2008, držíme tedy palce.

— Pan Antonín Říha se chystá o prázdninách na zasloužený odpočinek. Jeho velkým přáním je ještě se do Afriky podívat. Jak sám říká, nakazil se africkým virem, který ho nutí se vracet.

— Přejme mu tedy hodně zdraví a síly, ať si tento sen splní. Ale kdyby se to nepodařilo, i jen mít ten sen je krásné a vždy tu budou ty skvělé fotky – vzpomínky, které přetrvávají.

Ladislava Řehounková

keltský horoskop a křížovka

4. 6.–13. 6. HABR – PŘEMÝŠLIVÝ A POŘÁDKUMILOVNÝ

Člověk narozený v jeho znamení je seriózní, pořádkumilovný. Nedbalost a lajdáctví ho dokážou vyvést z míry. Dbá o svůj vzhled. Tajně sní o slávě a miluje pochvalu. Jeho partner musí projevit značnou míru přizpůsobivosti a diplomacie. Manželství bere jako závazek, který musí celý život vzorně plnit, proto bývá i věrný.

14. 6. – 23. 6. FÍKOVNÍK – NĚŽNÝ A LÍNÝ

Originální, pružný a nezávislý je člověk narozený ve znamení Fikovníku. Šíří kolem sebe nakažlivou vůni bezstarostnosti. Jeho smysl pro humor a vrozená intuice ho činí oblíbeným. S osudem si pohrává, ale mívá štěstí. Obtížné překážky neřeší, neboť je dost líný. Miluje rodinný život.

24. 6. BŘÍZA – BYSTRÁ A NEDŮTKLIVÁ

Krásný, elegantní strom symbolizuje osobu s dobrým vkusem, jemnou a citlivou. A jako bříza nenáročná na úrodnost a vlhkost půdy, i člověk narozený v jejím znamení nevyžaduje mnoho. Největší problémy prožívá Bříza sama se sebou. Žije vnitřními úzkostmi a nejistotami, proto potřebuje vedle sebe druhá moudrého a trpělivého.

25. 6. – 4. 7. JABLOŇ – CITLIVÁ A IMPULZIVNÍ

Voňavý ovocný strom představuje lidi naplněné zvláštním kouzlem. Přitahují pozornost osobitým půvabem a velkorysostí. Jsou vždy ochotní k dobrodružství

a flirtům, milují změnu, proto jsou jen málokdy věrní. Nejsou lakomí a lidem velmi důvěřují.

5. 7.–14. 7. JEDLE – VZNEŠENÁ A PEČLIVÁ

Strom drsné krásy symbolizuje člověka obdařeného chladným půvabem. Je vždy elegantní a originální. Pohroužen do sebe, jen obtížně získává přátele. S nedůvěřivostí si prohlíží okolní svět. Často trpí pocitem osamělosti. V lásce ovšem není zrovna šťastný, na svého partnera totiž klade příliš velké nároky.

15. 7.–25. 7. JILM – CTIŽÁDOSTIVÝ A ODDANÝ

Představují duševní klid a pohodu. Dokážou se dobře ovládat, své emoce a soukromé problémy zpravidla skrývají před zvědavým okolím. Jsou ctižádostiví a pracovití. Daří se jim i ve vedoucím postavení, ale obvykle bývají velmi náročnými šéfy. Jsou rozhodní a šikovní. Smysl pro humor jim pomáhá překonávat odpor okolí k jejich despotické povaze.

26. 7.–4. 8. CYPŘIŠ – ŠTĚSTNÝ A MILUJÍCÍ

Silný, krásný strom, který se podobá zdravému a šťastnému člověku. Má vzácnou povahu, dokáže se těšit ze života. Ve společnosti je pro svou slunečnou povahu velmi oblíbený, srší optimismem a humorem, „rodinná diplomacie“ je jeho obor. Chce se dožít se vysokého věku milován a milující. Je obětavý a věrný v přátelství.

POMŮCKA: ANACIDA, KADOV, OJŘK, RUANG	JEDNOBUNĚČ- NÝ ŽIVOČICH	SESUNUTÍ ZEMINY	LESU ZDAR	INICIÁLY HERCE MATYÁŠE	OBRAVNÁ HRÁZ (NÁSEP)	ZÁKLADNÍ ČÍSLOVKA (SLOVENSKY)	ZÁVĚR TAJENKY	LESU ZDAR	SPZ PELHRIMOVA	OSTATNÍ VLASTNÍ NÁKLADY (ZKRATKA)	STŘED TAJENKY	NAFTA	SLEZSKÉ MĚSTO	OPEC NA ZDÁRSKU
POHRANIČNÍ STRAŽ			VÁBIDLO					EKONOMICKÝ ROZVOJ						
MARIÁŠOVÝ VÝRAZ			ZÁKLADNÍ POTRAVINA ZACÁTEK TAJENKY					SVĚTADIL LÉKY NA PŘEKYSEL, ŽALUDEK						
VOJENSKÉ STAVBY PRAHA				BULHARSKÁ MĚNA SPZ Kladna				NÁHLÁ MÝŠLENKA ZNAČKA ASTATU						
UŘKNUTÍ (NÁREČNĚ)					ČASOPIŠ PRO ŽENY CITOSLOVCE BZUKOTU					DEZINFEKČNÍ PŘÍPRAVEK EVROPA				
MALÝ KRÁMEK						STAROVĚKÝ ITAL CITOSLOVCE DRNČENÍ						AKADEMIE VĚD TERENNÍ ZÁVOD		
LESU ZDAR	NEDOBRO	ŠACHOVÁ FIGURKA DAROVANÝ PŘEDMĚT						12 MĚSÍCŮ UKAZOVACÍ ZÁJEMO					BEDUÍŇSKÝ PLAŠT	VÝŠE
TADY				ZPŮSOBIT ZRNĚNÍ ZNAČKA HLINIKU						RADIOAKTIVNÍ PŘEVEK NÁRODNÍ GALERIE				
JIHOAMERICKÝ PŘEZVÝKAVEC					ČESKÝ HEREC (KAREL)						TEN I ONEN			
DRAVÝ PTÁK					OSTROV VELKÝCH SUND						OVOČNÁ ZAHRADA			

Autor křížovky
Jiří Zvolánek

les plný hub

Les nás obdaroval nespočetným množstvím hub, které nacházíme na každém kroku. Některé houby jsou nám známé, některé ne. Je celá řada hub, které se pyšní svým pojmenováním, jiné zase mají svůj název netradiční, komický či hanlivý.

- 1 A jak je to s netradičními houbami? Když vám někdo řekne, že našel v lese baňku, budete ho považovat za vtipálka. Kdepak, jde o baňku velkokališnou, naši netradiční houbu. Vyznačuje se tím, že její plodnice připomínají tenisové míčky. Později se tyto koule roztrhávají v hvězdicovité cípy, uvnitř nařezané.
- 2 Nebo taková hadovka smrdutá – je až 20 cm vysoká, má na pět centimetrů širokém třeni náprstkovitý olivově zelený klobouček. Jak napovídá název, hadovka nepříjemně páchne. Sliz, který pokrývá malý klobouček svým zápachem láká hmyz, zejména různé mouchy, které sem usedají a roznášejí výtrusy této zajímavé houby. Hadovka není jedovatá a v mládí se mohou dosud uzavřená vajíčka i kuchyňsky upravovat.
- 3 K zajímavým a krásným houbám můžeme zařadit i hnojníky. Nejznámější jsou: hnojník obecný, inkoustový a třpytivý. Ve střední Evropě roste přes sto druhů hnojníků.
- 4 V lese roste také na starých pařezech čepičatka, která je jedovatá, nebo nejedlá čišenka rýhovaná a hrnečková. Připomínají nám chlupaté žaludy.
- 5 Chřápáč kadeřavý je podobný smržům, ovšem roste hlavně až v létě a na podzim. Smrže připomíná i ucháč obecný.

— Svým ohnivě růžovým zbarvením na sebe upozorní zase krásnorůžek lepkavý. Objevuje se především po dešti.

— Během houbařské sezóny můžeme najít v lese i kržatky, křehutku vodomilnou či kukmáky. Mezi houbaři jsou oblíbené známé čirůvky. Muchomůrce zelené se zase podobá pošvatka obecná.

— Velmi chutné houby se schovávají i pod názvy slizák lepkavý a mazlavý, či slizák švýcarský. Největší je slizák mazlavý, který dorůstá až do výšky 15 cm a má hnědavě zbarvený klobouk. Slizák lepkavý je o něco menší, má asi 10 cm a klobouk je hnědooranžový. Nejmenší je slizák švýcarský. Jeho výška je jen 5 až 8 cm.

— V trsech můžeme zase najít třepenitku svazčitou. Kloboučky jsou drobné, okrově žluté. Třepenitka je jedovatá a může být i zaměněna za jedlou penízovku sametonohou.

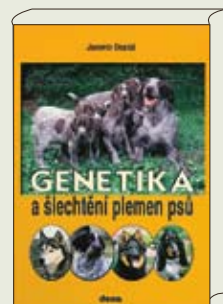
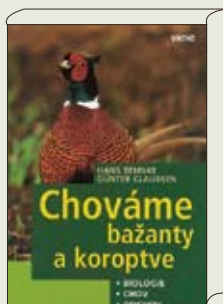
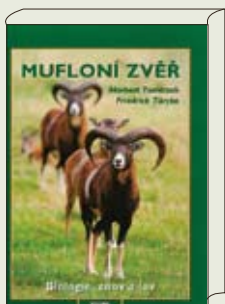
— Domů si můžeme přinést i šiškovce černý. Není jedovatý.

Jaroslav Zumr

nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

ŠKODLIVÍ ČINITELÉ V LESÍCH ČESKA 2007/2008

— Sborník referátů z celostátního semináře s mezinárodní účastí (Průhonice, 9. 4. 2008), který pořádala Lesní ochranná služba, útvar ochrany lesa Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Strnady; sestavili Miloš Knížek, Vítězslava Pešková, Marek Tuma a Jan Liška. Přednášky jsou ve sborníku rozděleny do dvou bloků, které se věnují výskytu škodlivých činitelů v roce 2007 a problematice poškození lesa zvěří. Vyd. Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Strnady, 2008 /darováno ing. Martinem Zavrtálkem z Odboru lesního hospodářství a ochrany přírody technické knihovně LČR HK/

MYSLIVECKÁ MLUVA TEXTY, SLOVNÍK

Ctirad Rakušan

— Praktická příručka zkušeného historika, Ing. Ctirada Rakušana, obsahuje textovou část a slovník s nejčastěji používanými českými mysliveckými výrazy.

— Vyd. Druckvo, s. r. o., Praha, 2007 /zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

PRÁCE V HONITBĚ – PÉČE O HONITBU, MYSLIVECKÁ ZAŘÍZENÍ, PRACOVNÍ NÁŘADÍ

(z německého originálu

„Revierarbeiten“ z roku 2007)

Jörg Rahn

— Motorová řetězová pila, motorová vyvětřovací pila a další druhy ná-

řadí na prořezávku stromů ulehčují v dnešní době myslivcům mnoho prací v jejich honitbách. Správné ovládání tohoto nářadí je popsáno v úvodu této praktické příručky. Následují rady a pokyny ke stavbě a opravám posedů, doplněné výběrem vhodných stanovišť pro jejich umístění.

— Popsán je rovněž postup při stavbě jednoduchého zastřešeného posedu svépomocí, postup zakládání a údržby loveckých chodníků, kálišť, slanisek a otěrových stromů, stejně jako příprava místa výřadu. V příručce nechýbí ani návod ke stavbě stojanu na vyvrhování zvěře a závěsu na zvěř ulovenou při společných lovech, stavební postup pro zhotovení kyvné branky v oplocení obory, zástřity k lovu kachen, zásypu pro bažanty a přístřešku pro koroptve určené pro honitbu s drobnou zvěří.

— Na závěr popisuje Jörg Rahn – revírník z dolnosaského lesního úřadu – různé druhy hnízdních budek, mimo jiné také budku pro kachny, včetně postupu pro jejich zhotovení svépomocí.

Vyd. Grada Publishing, a. s., Praha, 2008, v edici Myslivost v praxi /zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

MYSLIVECKÉ STŘELCTVÍ

(ze slovenského originálu „Poľovnícke strelectvo“ z roku 2005)

Tomáš Krivjanský

— V obsáhlé knize slovenského autora, kterou do češtiny přeložil někdejší hlavní konstruktér Zbrojovky Brno, ing. Jiří Poncar, je na

310 stranách komplexně zpracována tematika loveckého střelctví. Čtenář zde najde informace týkající se dělení zbraní a střeliva, nábojů do kulovnic v ČSSR a ČR, deformací základních typů loveckých kulových střel po střelbě do balistické želatiny, balistických hodnot nábojů do kulovnic, balistiky, dráhy letu střely v optimální nástřelné vzdálenosti, nastřelení kulové zbraně, nábojů do brokovnic ČSSR a ČR, zápalek, maximálního dostřelu, střelby na zvěř atd. Nechybí pasáž věnovaná odpovědi na otázku, jakou zbraň si koupit.

— Kniha obsahuje informace o kulových a kombinovaných zbraních v ČSSR, ČR a SR, o uplatnění zbraní a střeliva v praxi, konkrétně o rážích .22 Hornet, .222 a .223 Rem., .243, .308 a .270 Win., 7×57, 7×64, .30–06 Springfield, 8×57 JS, (8×57 JRS, 8×57 J. 8×57 JR), 8×64 S, 6,5×57, 6,5×57 R, 7×57 R, 7×65 R, 5,6×52 R a dalších rážích kulových nábojů, vyráběných firmou Sellier & Bellot (včetně kulových nábojů se střelami Game King – Sierra a Barnes) a 22 zastaralých ráží (60 balistických tabulek). Čtenář je seznamován se základními fyzikálními jednotkami používanými ve střelctví a s jejich vzájemnými přepočty, s dělením popisovaných zbraní a ráží podle výkonu, i s loveckou optikou rozdělenou na pozorovací a zaměřovací dalekohledy, loveckou optiku Neopta atd.

— Do knihy byly zařazeny též pasáže o brokových zbraních a malorážkách v ČSSR, ČR a SR,

o flobertkách, o zahraničních zbraních, o ověřování zbraní a kontrole střeliva. Součástí je přehled značek zkušeben z doby ČSSR, ČR a SR, údaje o závěrech, bicích a spoušťových mechanismech loveckých zbraní, ale také o vzniku jednotných mysliveckých organizací v ČR a SR a o vývoji loveckého střelctví, výstavbě střelnic, výkonnostních třídách a střeleckých rekordech Slovenského poľovníckeho zväzu do konce roku 2003. Knihu provází přes 550 fotografií a ilustrací (z toho více než 400 barevných).

Vyd. Vydavateľstvo EPOS, s. r. o., Ružomberok, 2007 /zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

CHOVATELSKÉ PŘEHLEDKY – METODIKA

Ctibor Babička, Luděk Králíček
a Martin Knápek

— Metodika, která zdůrazňuje význam pořádání chovatelských přehlídek trofejí ulovené zvěře, probírá po úvodu do problematiky legislativní podklady vyplývající ze zákona o myslivosti, orientační kritéria pro hodnocení chovnosti spárkaté zvěře, měřicí pomůcky pro hodnocení trofejí, zásady řádných chovatelských přehlídek a mezinárodní a národní myslivecké výstavy.

Vyd. Myslivost, s. r. o., Praha, 2008, jako mimořádnou přílohu pro přímé předplatitele časopisu Myslivost /darováno technické knihovně LČR HK/

MUFLONÍ ZVĚŘ BIOLOGIE, CHOV A LOV

(z německého originálu „Das Muffelwild“ z roku 2003) Herbert Tomiczek, Friedrich Türcke
— Mufloni jsou v Evropě vlastně nováčky, lze-li to říci o někom, kdo se potuluje po naší pevnině od roku 1566. Přitom dějiny této velké a zajímavé zvěře s velmi atraktivní trofejí ubíhaly poněkud složitě. Dvěstě let si ji člověk mohl prohlížet jen v oborách a zoologických zahradách a dalších sto let trvalo, než se její chov rozšířil.

— V knize se čtenář dozví, že významnou úlohu v tomto dění měly Slovensko a Maďarsko a že ne tak dávné problémy jsou snad už víceméně zažehnány. Nás může těšit, že z první stovky špičkových trofejí na světě jich 78 pochází z České republiky. Věda se o muflony zajímá. Jejich chov má ekonomický i kulturní význam. Kniha seznamuje se zoologií, chovem i lovem muflonů.

Vyd. Vydavatelství Víkend, s. r. o., Praha, 2007
/zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

VZÁCNÉ A OHROŽENÉ DRUHY ZVĚŘE

František Havránek a kolektiv
— Brožura, která vznikla v rámci programu státní správy myslivosti Ministerstva zemědělství zaměřeného na ochranu a uchování genofondu zvěře, se postupně stručně věnuje dropu velkému, tetřívku obecnému, tetřevu hlušci, koroptvi polní, dutinovým sovám (puštík obecný, kalous ušatý, sýček obecný, sova pálená a sýc rousný) a bílému jelenu.

Vyd. Ministerstvo zemědělství ČR, Praha, 1995
/darováno technické knihovně LČR HK/

CHOVÁME BAŽANTY A KOROPTVE – BIOLOGIE, CHOV, ODCHOV

(z německého originálu „Fasan und Rebhuhn – Biologie, Hege, Aufzucht“ z roku 2001, 2007) Hans Behnke, Günter Claussen
— Kniha přináší praktické zkušenosti spojené s péčí, chovem a vysazováním bažantů a koroptví, které směřují k udržení těchto druhů v honitbách i do příštích let.

Vyd. Vydavatelství Víkend, s. r. o., Praha, 2007
/zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

MYSLIVECKÉ PASTI V DĚJINÁCH LOVU ZVĚŘE

(ze slovenského originálu „Poľovnícke pasce v histórii lovu zveri“ z roku 2005) Ľudovít Letošťák a Anton Krištof
— Cílem publikace je seznámit mysliveckou veřejnost s historickým vývojem loveckých pastí, jejichž existence sahá až do dob hlubokého pravěku. Byla to první mechanická zařízení používaná k lovu, která používali i potomci pravěkých lovců v dobách, ve kterých se ujal modernější prostředky k lovu.

— Myslivecké pasti se používají i dnes a, jak ukazuje praxe, jsou nenahraditelnými pomocníky v myslivosti, a to zejména v těch případech, kdy je z různých příčin potřebné chytit zvěř živou a nezraněnou. Po úvodních kapitolách „Myslivecké pasti v dějinách lovu zvěře“ a „Právní úprava používání pastí při lovu zvěře“ jsou v publikaci, která je doplněna černobílými kresbami, postupně probírány pasti k odchytu srstnaté zvěře a pasti k odchytu pernaté zvěře.

Vyd. Vydavatelství EPOS, s. r. o., Ružomberok, 2005
/zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

GENETIKA A ŠLECHTĚNÍ PLEMEN PSŮ

Jaromír Dostál
— Publikaci předcházely články o genetice psů, které vycházely z pokračování v časopise Svět psů. Kniha je uceleným souborem těchto článků. Autor se v jednotlivých kapitolách snaží srozumitelně seznámit čtenáře s tím, co je v genetice u psů doposud známo. Cílem není vysvětlovat všechny genetické detaily ani prohlubovat obecné znalosti genetiky, ale snahou je vést co nejvíce praktických příkladů u různých plemen psů s cílem co nejlepšího pochopení problematiky.

Vyd. Nakladatelství DONA, s. r. o., České Budějovice, 2007
/zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

ZÁKLADNÍ VÝCHOVA ŠTĚNAT

(z německého originálu „Grundeziehung für Welpen“ z roku 2005)

Anton Fichtlmeier

— Uznávaný kynolog, který se výchově psů věnuje desítky let, v této knize shrnuje své cenné a dlouholeté poznatky a zkušenosti. Zdůrazňuje především skutečné partnerství člověka a psa.

— Autor se postupně věnuje zaujetí psem a poznání povahy psa, správnému zacházení se štěnětem, vnímání a škole vnímání, komunikaci mezi člověkem a psem, binární soustavě, příchodu štěněte do domu, budování společného vztahu, psovi na vodítku, prohloubení komunikace, řešitelským úlohám pro psa, vodním radostem, dospělému psovi a základnímu programu první pomoci.

Vyd. Vydavatelství Víkend, s. r. o., Praha, 2007
/zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

ŘEČ PSŮ ENCYKLOPEDIE PSÍHO CHOVÁNÍ Roger Abrantes

— Řeč psů je srozumitelně napsaná kniha z pera dánského etologa a vývojového biologa, která se snaží vysvětlit, co se nám naši psi přátelé snaží sdělit a co si sdělují navzájem. Umožňuje tak lépe chápat chování a potřeby psa, odmítá mnohé domněnky a představy a přináší seriózní pohled na vztah lidí a psů.

Vyd. Nakladatelství DONA, s. r. o., České Budějovice, 2007 /2. vydání/
/zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

DAS TSCHJECHISCHE WEIDMANNRECHT FÜR AUSLÄNDISCHE JÄGER (České myslivecké právo pro zahraniční lovce) Vladimír Čechura, Jiří Dousek, Antonín Štibůrek, Jaroslav Šprongl a Roman Vohradský

— Německy psaná příručka napomáhá zahraničním lovcům v orientaci v našich předpisech i tradicích. Zachycuje jak nejdůležitější ustanovení základní legislativy v oboru (zákon o myslivosti včetně prováděcích vyhlášek, zákon o zbraních a střelivu, veterinární zákon), tak i základní principy české myslivecké etiky, která má v Evropě velmi dobrý zvuk.

— Čtenář v příručce najde mimo jiné i základní informace, jak a kde si zajistit pojištění, a to včetně potřebných adres a kontaktů, jak získat lovecký lístek, co potřebuje k dovozu zbraně nebo loveckého psa přes hranice nebo naopak k vývozu vzácné trofeje.

Vyd. LexisNexis CZ, s. r. o., Praha, 2005, v řadě Kapesní příručky Orac
/darováno technické knihovně LČR HK/

KNIHA ČESKÉ MYSLIVECKÉ POEZIE ANEB DEVADESÁT AUTORŮ O ZVĚŘI, LOVECH A MYSLIVCÍCH VE STO DVACETI BÁSNÍCH

vybral, sestavil a komentoval:
Jaromír Kovařík

— V letech 2000–2004 byl publikován v časopise Myslivost seriál „Česká myslivecká poezie“, ve kterém bylo uveřejněno několik desítek básní mnoha autorů od dob obrozenec-
kých až po dobu dnešní. Tento seriál byl doplněn a zpřístupněn v této knize. Mysliveckou poezii provází krátkými komentáři Doc. MUDr. Jaromír Kovařík, CSC.

Vyd. TG TISK, s.r.o., Lanškroun, 2007
/zakoupeno v Knihkupectví Myslivost, Praha, pro technickou knihovnu LČR HK/

Jiří Uhlíř

v měsících červenci a srpnu oslaví významná životní jubilea tyto pracovníci LČR:

PADESÁTINY / ČERVENEC

ING. IVO CHLUP	LS JANOVICE
ALENA KODETOVÁ	LZ KONOPIŠTĚ
JIŘÍ NĚMEC	LZ ŽIDLOCHOVICE
JARMILA SKYVOVÁ	LS RUDA N. MOR.

ŠEDESÁTINY / ČERVENEC

JAN BENDA	LZ BOUBÍN
FRANTIŠEK CIPRYS	LZ ŽIDLOCHOVICE
JAN DUŽDA	LZ KLADSKÁ
IVO HOZÁK	LS CHOCEŇ
VLADIMÍR MLÝNEK	LZ DOBŘÍŠ

PADESÁTINY / SRPEN

ING. VLADIMÍR AMBROŽ	LS KLATOVY
MARTA BERGMANOVÁ	LZ ŽIDLOCHOVICE
MGR. MARIE CHALUPOVÁ	LS TELČ
PAVEL DINIČ	LZ KONOPIŠTĚ
RADOMIL FIŠER	LZ DOBŘÍŠ
MIROSLAVA JANSOVÁ	LZ BOUBÍN
MIROSLAV KADLEC	LZ KONOPIŠTĚ
JARMILA KUBÍČKOVÁ	LS HANUŠOVICE
OTA MOULÍK	LZ DOBŘÍŠ
JIŘÍ MRLÁK	LZ ŽIDLOCHOVICE
KAREL MUŽÍK	LZ BOUBÍN
ING. JAN ŘEHOŘ	LS TŘEBOŇ
MGR. JIŘÍ SMÍTKA	LS LEDEČ N. S.
ALEŠ TESAŘ	LZ BOUBÍN
ALENA WALTEROVÁ	KŘ BRANDÝS N. L.

ŠEDESÁTINY / SRPEN

JIŘÍ DUBINA	LZ ŽIDLOCHOVICE
STANISLAV FUNFÁLEK	LZ DOBŘÍŠ
FRANTIŠEK HAVEL	LZ KONOPIŠTĚ
PETR LINHART	LS JABLUNKOV
JAN MAREK	LS NASAVRKY
VÁCLAV MARHOUN	LS HLUBOKÁ
VLADIMÍR PETERKA	LZ ŽIDLOCHOVICE
ING. FRANTIŠEK PROCHÁZKA	LS ŠTERNBERK

VŠEM JUBILANTŮM PŘEJEME HODNĚ ZDRAVÍ A ŠTĚSTÍ DO DALŠÍCH LET.

aktualizace platných norem

V měsíci květnu došlo k aktualizaci těchto norem:

Nové normy

ČSN EN 847-1+A1 (496122) Nástroje na strojní obrábění dřeva – 4.2008
 ČSN EN ISO 15927-6 (730315) Tepelně vlhkostní chování budov – 4.2008
 ČSN EN 206-1 (732403) Beton – 4.2008
 ČSN EN 13063-1+A1 (734213) Komíny – Systémové komíny s pálenými/keramickými vložkami – 4.2008
 ČSN EN 13063-2+A1 (734213) Komíny – Systémové komíny s pálenými/keramickými vložkami – 4.2008
 ČSN EN 13063-3 (734213) Komíny – Systémové komíny s pálenými/keramickými vložkami – 4.2008
 ČSN 736160 Zkoušení asfaltových směsí – 4.2008
 ČSN EN 1337-8 (736270) Stavební ložiska – 4.2008
 ČSN EN 13848-1 (736359) Železniční aplikace – Kolej – Kvalita geometrie koleje – 4.2008
 ČSN EN 13231-1 (736374) Železniční aplikace – Kolej – Přejímka prací – 4.2008
 ČSN EN 13231-2 (736374) Železniční aplikace – Kolej – Přejímka prací – 4.2008
 ČSN EN 12767 (737085) Pasivní bezpečnost podpěrných konstrukcí zařízení na pozemní komunikaci – 4.2008
 ČSN ISO 17381 (757304) Jakost vod – 4.2008
 ČSN 757350 Jakost vod – 4.2008
 ČSN 757610 Jakost vod – 4.2008
 ČSN ISO 14442 (757743) Jakost vod – 4.2008

Opravy a změny norem

ČSN EN 47 (490695) Ochranné prostředky na dřevo – 4.2008
 Oprava 1
 ČSN EN 14342 (492109) Dřevěné podlahoviny – 4.2008 Oprava 1
 ČSN EN 14915 (492113) Vnější a vnitřní obklady z rostlého dřeva – 4.2008 Oprava 1
 ČSN EN 13227 (492133) Dřevěné podlahoviny – 4.2008 Oprava 1
 ČSN EN 13228 (492134) Dřevěné podlahoviny – 4.2008 Oprava 1
 ČSN EN 13629 (492137) Dřevěné podlahoviny – 4.2008 Oprava 1
 ČSN EN 14809 (735925) Povrchy pro sportoviště – 4.2008
 Oprava 1
 ČSN EN 14836 (735984) Povrchy pro sportoviště – 4.2008 Oprava 1
 ČSN EN ISO 9562 (757531) Jakost vod – 4.2008 Změna Z1

Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci Archiv LČR – program sgArchiv IW – sekce normy.

Odebírané řady

01 09 Environmentální management
 48 Lesnictví
 49 Průmysl dřevozpracujících
 73 Navrhování a provádění staveb
 75 Vodní hospodářství

Odvětvové technické normy

TNV 75 Vodní hospodářství
 TNO 83 Odpadové hospodářství

Ivo Šlesinger

Pohádkový les 2008

V sobotu 31. května 2008 se v okolí Rudolfova u Českých Budějovic uskutečnil 10. ročník Pohádkového lesa.

Pohádkový les tradičně pořádá Klub českých turistů spolu s dalšími zájmovými organizacemi pod záštitou hejtmana Jihočeského kraje. Každoročně se této akce účastní okolo 1 200 dětí, zájem o účast je ze strany dětí a rodičů ovšem několikrát větší. Na každém ze 22 stanovišť děti plní úkoly, po jejichž splnění dostanou drobné ceny.

— Zaměstnanci Krajského ředitelství České Budějovice v letošním roce kompletně organizovali jedno ze stanovišť. Pohádkového lesa v Rudolfově se účastní převážně děti předškolního věku, což jsme zohlednili při výběru soutěžních úkolů na našem stanovišti. Po konzultaci s Ing. Wojtylovou z Odboru marketingu a PR jsme zvolili sestavování dřevěných skládaček, hmatové rozpoznávání přírodnin a „rybolov“ dřevěných destiček s kresbami stromů a keřů a jako ceny

puzzle LČR s nádhernými fotografiemi zvířat Rostislava Stacha.

— V letošním roce přilákalo slunečné počasí do Pohádkového lesa maximální počet účastníků, tj. okolo 1 250 dětí, a i tento nápor dětí a rodičů osazenstvo našeho stanoviště zvládlo ke spokojenosti všech. Vybrané soutěžní úkoly děti zaujaly a některé z nich se k plnění úkolů vracely opakovaně. Ceny věnované LČR zúčastněné děti vítaly s nadšením a rodiče soutěžících dětí měli k dispozici informační materiály o našem podniku.

— Chtěl bych touto cestou poděkovat Ing. Bolkovcovi a dobrovolníkům Janě Bjačkové, Romanu Polanskému, Jakubu Axmanovi, Tomáši Huckovi, Lucii Petrové a Petře Sýkorové za průběh a vzornou reprezentaci našeho podniku a paní Ing. Wojtylové za pomoc při přípravě soutěžních úkolů a zajištění cen.

Ing. Kamil Bjaček

pojdte hádat a soutěžit s Lupínkem a Jehličkou

skládačka

Obrázek na stránce se nám nějak pomotal, dáte ho, děti, zase do pořádku? Pomocí nůžek na papír jednotlivé kousky vystříhnete a pak sestavte. Název živočicha a nějakou zajímavost o něm nám napište do 15. července na níže uvedenou adresu. Na obálku připište „Jehlička a Lupínek“. Ze správných odpovědí vylosujeme vítěze a odměníme je dárkem.

Adresa: Redakce časopisu Lesu Zdar, Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové

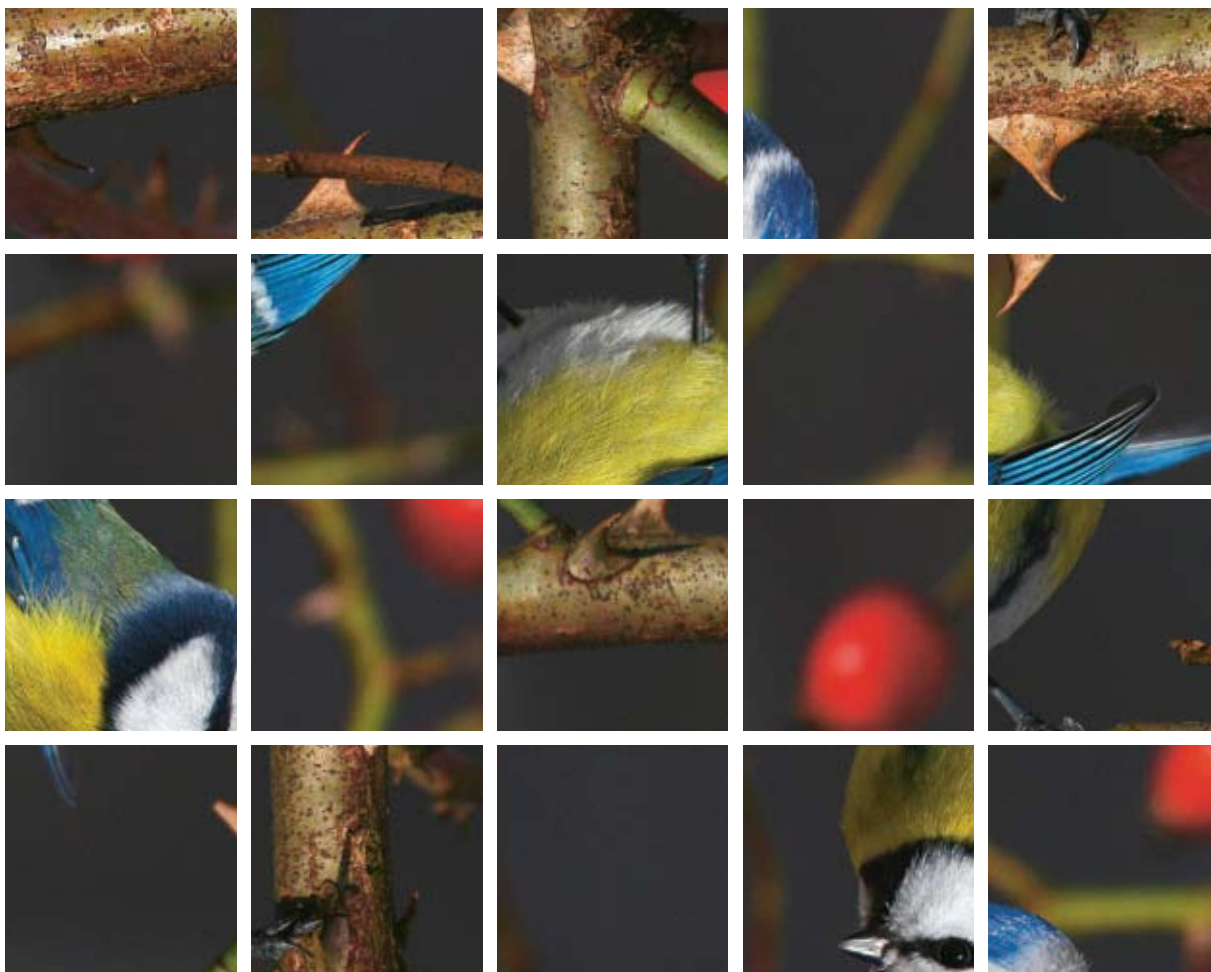
Vaše reakce na dětskou stránku v LESU ZDAR:

*Jsme žáci 6.B ze ZŠ Břidličná a moc nás podobné soutěže těší. Váš časopis Lesu Zdar se nám líbí, především však stránka pro děti a její maskoti Lupínek a Jehlička. Přejeme Vám proto hodně radosti z práce a těšíme se na další číslo časopisu.
S pozdravem, žáci 6.B + učitelka Květa Děrdová*

Výherci z čísla 4/2008:

**Žáci 1. třídy ze ZŠ Zbraslavice,
Vendulka a Zuzanka Matušková, Javorník,
Jakub Toms, Ludvíkovice**

Správná odpověď z čísla 4/2008: JELEN

květen ve znamení akcí pro děti

BAMBIRIÁDA 2008 V JESENÍKU

V pátek 23. května 2008 se v areálu Základní školy v Průchodní ulici v Jeseníku konal II. ročník Bambiriády – přehlídky možností využití volného času nejen pro děti, ale také pro jejich rodiče. Hlavním pořadatelem akce bylo Středisko volného času Duha Jeseník a jedním z hlavních regionálních partnerů byly Lesy České republiky, s. p., Lesní správa Jeseník.

— Pracovníci LS Jeseník, LS Javorník a KŘ Šumperk pod vedením lesního pedagoga Lesní správy Jeseník Ing. Petra Kučáka připravili pro účastníky ukázky lesní pedagogiky – hry s lesní tematikou, poznávání dřevin, povídání o plemenech loveckých psů, ukázky trofejí jelení zvěře a soutěže. Kromě výše uvedeného Lesy České republiky, s. p., v podání Ing. Petra Zvolánka z ředitelství Lesů ČR, s. p., přispěly ukázkami výra velkého a roha velkého včetně velmi pěkného výkladu Ing. Zvolánka o životě těchto dravců a dalších zajímavostech nejenom z ptáčí říše.

— Přes nepříznivé počasí byla účast poměrně vysoká a v průběhu celého dne Bambiriádu navštívilo okolo 1 200 dětí z celého okresu Jeseník.

— Myslím si, že se akce podařila, a poděkování patří jak pracovníkům Lesů ČR, s. p., tak i všem ostatním, kteří se podíleli na jejím zajištění.

Ing. Jiří Pňáček, Ph.D., LS Jeseník

V KVĚTNU SE I V LIBERECKÉM KRAJI ROZTRHL VELKÝ PYTEL SE ZÁBAVNÝMI DNY PRO DĚTI

Pozadu nezůstal ani státní podnik Lesy České republiky. Lesní správa Frýdlant pořádala ve spolupráci se Střední školou hospodářskou a lesnickou Frýdlant v sobotu 24. května Lesnický den pro rodiče s dětmi.

— Pro pořádání tohoto zábavného dne plného „lesnických“ her, soutěží a zajímavých ukázek z oblasti lesnictví využívají pořadatelé příjemného areálu lesnické školy v Hejnicích a přilehlých lesů, kudy vede zábavná trasa. Na jednotlivých zastaveních této trasy přichystali zaměstnanci lesní správy pro více než 200 dětí různé úkoly, jako například sázení stromčků, poznávání dřevin, poznávání přírodnin podle hmatu, přetěžování pilou, překonávání lanové lávky apod.

— Po absolvování této nenáročné trasy děti za odměnu dostaly drobné dárečky a buřtíka, kterého si také samy opekly na připraveném ohni. Kromě občerstvení, které zajistily šikovné děti ze střední školy, čekalo v cíli na účastníky mnoho dalších zajímavých atrakcí. Studenti z lesnické školy profesionálně předvedli práci s motorovou pilou. K vidění byla i práce jiné lesnické techniky

(vyvážecího traktoru a „železného koně“). Pro nadšené oči dětí předvedl pan Straka v honosném sokolnickém obleku své dravce a jejich letecké umění. I rodiče si mohli zasoutěžit, a to v hodu sekýrou na terč.

— Lesní správa Frýdlant a Střední hospodářská a lesnická škola Frýdlant se na vás budou těšit i v příštím roce na již třetím Lesnickém dni, který bude obohacen dalšími zajímavostmi z prostředí lesního hospodářství a lesnictví vůbec. Cílem každoročně pořádané akce Lesů ČR je přiblížit široké veřejnosti lesní hospodářství, zvýšit respekt k lesu jako významné součásti životního prostředí a seznámit ji s tím, jak je třeba o les pečovat.

Ing. Eva Kajzarová, KŘ Liberec

DEN S DĚTMI LČR „CESTIČKY KOLEM DUKOVAN“

Lesní správa Třebíč uspořádala ve spolupráci se základní a mateřskou školou v Dukovanech dne 24. května 2008 dětem Den s LČR formou pochodu nazvaného „Cestičky kolem Dukovan“. Více než 100 zúčastněných se vydalo v ranních hodinách na cestu od budovy základní školy v Dukovanech po zelené turistické značce směrem ke zřícenině hradu Rabštejn.

— Po náročném stoupání od bývalého horního dukovanského mlýna, které bylo odměněno překrásným výhledem do údolí přehradní nádrže Mohelno a na část Mohelenské Hadcové stepi, čekalo poutníky první zastavení se zkušeným sokolníkem a jeho dravci. Zvláště děti obdivovaly krásný let loveckých dravců a málokdo odolal, aby si neposadil na ruku některého z nich. Výr zase všechny okouznil svým načechnutým peřím, kterým zastrašoval přítomné pejsky putující se svými pány.

— Na lesní cestě ke zřícenině hradu Rabštejn mohly děti a jejich rodiče zhlédnout dvě ukázky lesnické práce s vyvážecím traktorem a koněm. Ochotný traktorista i kočí odpověděli dětem na jejich všetečné otázky. Děti si pak pod jejich dozorem prohlédly kabinu traktoru a pohládily koně. Na hradním nádvoří je zase očekávalo zajímavé vykládání o lesních zvířátkách. Samozřejmě si mohly vyzkoušet svoje znalosti i formou poznávání vystavených obrázků.

— Na další zastávce u altánku nad retenční nádrží si mohli zase vyzkoušet poznávání rostlin a stromů.

— Na poslední zastávce čekalo unavené poutníky vydatné občerstvení u lesnické chaty. Zde všechny příchodí vítalo trio trubačů lesní správy Třebíč. Při opékání špekáčků si děti i dospělí nadšeně povídali o tom, co viděli cestou. A protože i počasí bylo velmi příjemné, málokdo se chtělo domů.

Ing. Radek Koudela, LS Třebíč

1 4
2 5
3 6

- 1 Poznávka dřevin, foto J. Macháček (LS Frýdlant)
- 2 Odměna pro účastníky (LS Třebíč)
- 3 Ani malé děti se koní nebojí (LS Třebíč)
- 4 Ukázka dravců – sokolník p. Straka, foto J. Macháček (LS Frýdlant)
- 5 R. Macková předává ceny soutěžícím dětem (MFF Zlín)
- 6 Dovednostní soutěže (MFF Zlín)

